

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 20 JULI 1927

No. 603

INHOUD.

DE SOCIALE-VERZEKERINGSFONDSEN I door <i>Dr. J. van Hoorn</i>	Blz. 638
Amortisatie van Aandeelen in het Wetsontwerp op de Naamlooze Vennootschappen II (<i>Slot</i>) door <i>Mr. Aug. Philips</i>	639
Nederland en de Indische Invoerrechten door <i>Dr. L. J. van der Waals</i>	641
De Rijksmiddelen	642
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Buitenlandse handel van Engeland gedurende de eerste zes maanden van 1927 door <i>F. W. Forge</i>	644
AANTEKENINGEN:	
Provinciale- en gemeenteleningen	645
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederl.-Indië	646
BOEKAANKONDIGING:	
F. van Meurs: Medezeggenschap bij de Overheidsbedrijven en -diensten, bespr. door <i>Mr. Dr. J. H. van Zanten</i>	647
Overzicht der Rijksmiddelen	649
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	650—656
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart*.

Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma*.

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam*.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

19 JULI 1927.

De iets gemakkelijker stemming op de geldmarkt ging aan het einde der week, in verband met het vaster worden der wisselkoersen en de mogelijkheid van verdere goudonttrekking, weder grootendeels verloren. Vooral de discontokoersen trokken weder aan. In het begin der week waren enkele posten voor 3½ pCt. geplaatst, maar gisteren moest weder minstens 3½ pCt. worden toegestaan en meermalen werd niet onder 3⁹/₁₆ pCt. afgedaan, omdat geldgevers opnieuw de mogelijkheid van discontoverhooging onder de oogen zagen, in verband met de groote posten dollars

en ponden, die de Nederlandsche Bank moest afgeven om den dollarkoers onder het goudpunt van uitvoer te kunnen drukken. De prolongatierente noteerde 3 à 3¼ pCt.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft geen veranderingen van groote beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels blijkt met f 8,3 miljoen te zijn afgenomen. De beleeningen vertoonen een vermeerdering van f 2,8 miljoen.

De goudvoorraad bleef vrijwel op dezelfde hoogte. Het hoofd zilveren munt klom met f 250.000. De post papier op het buitenland bedraagt f 1,3 miljoen meer dan verleden week, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans met f 1,5 miljoen zijn teruggegaan.

De biljettencirculatie daalde met f 11,1 miljoen. Het tegoed van het Rijk steeg met f 7,4 miljoen. De saldi van anderen namen met f 2,6 miljoen af. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 1,4 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 50.

* * *

Op de wisselmarkt heerschte, vooral aan het einde der week, een vaste stemming en alleen belangrijke afgiften van dollars en ponden door de Nederlandsche Bank op gisteren konden den dollarkoers eenigszins onder het goudpunt van uitvoer terugbrengen. Zonder veel uitwerking bleef dit echter op de vaste stemming voor Marken, die ook deze week bleef aanhouden en waardoor Dinsdag een plotselinge stijging van den koers tot 59,25 ontstond. Ook verder bleef de stemming zeer vast en gisteren werd voor 59,29 afgedaan. Voor de speculatieve wissels was de belangstelling gering, met vrij stabiele koersen. Alleen Oslo bleef aangeboden naar aanleiding van pessimistische opvatting over de gevolgen van de stijging van den koers in het laatste jaar.

LONDEN, 18 JULI 1927.

Zooals gewoonlijk was er goede vraag voor geld in de eerste helft der week, terwijl geld later in de week gemakkelijk werd.

Op Dinsdag werd een klein bedrag van de Bank van Engeland geleend.

Disconto bleef per saldo met vaste stemming op 4.5/16 — 3/8 pCt. genoteerd, niettegenstaande er een matige vraag naar wissels voor het buitenland bleek te zijn. De bankstaat maakte een goeden indruk met 30 pCt. kasdekking tegen de schulden in rekening courant.

DE SOCIALE-VERZEKERINGSFONDSEN.

I.

Den laatsten tijd kan men een stijgende belangstelling constateeren voor het vraagstuk van de belegging der fondsen, tot wier bestaan de sociale verzekering aanleiding heeft gegeven.

Dit is slechts ten deele te verklaren door de opdracht, gegeven aan de kort geleden ingestelde staatscommissie-Van Gijn, welke tot taak heeft de verhouding tusschen deze fondsen en de Staatsschulden te onderzoeken. Veeleer moet men het zóó opvatten, dat het instellen der commissie en de ontwakende algemeene belangstelling beide voortspruiten uit één gemeenschappelijken wortel, n.l. het groote belang, dat met het bestaan dier enorme kapitalen en hunne belegging gemoeid is en dat zich naar gelang van hun verdere snelle stijging steeds meer naar voren dringt.

Het is dan ook toe te juichen, dat men deze uiterst belangrijke zaak bijtijds onder oogen ziet, want men zal op deze wijze doelbewust zijn richting kunnen kiezen en niet bevreesd behoeven te zijn, dat men gedwongen zal worden in een minder gewenschte richting te blijven voortgaan alleen omdat men den tijd, waarin een verandering technisch nog mogelijk was, heeft laten voorbijgaan.

Men verhele zich echter niet, dat dit onderwerp een zeer moeilijk is. Evenwel ligt de oorzaak der moeilijkheden niet hierin, dat de problemen op zichzelf van zoo ingewikkelden aard zijn, maar in het feit, dat zij liggen op twee verschillende terreinen, die letterlijk niets met elkaar te maken hebben. Die terreinen zijn de verzekeringstechniek en de staatsfinanciën.

Zelden zal men iemand vinden, die zich op deze beide zoo uiteenlopende terreinen heeft bewogen en dit verklaart dan ook, waarom de kloof tusschen de verschillende schrijvers over dit onderwerp zoo groot is. Immers de verzekeringswiskundigen verliezen uit het oog de consequenties, die de door hen verdedigde meening heeft ten opzichte van den toestand van schatkist en belastingbetalers in heden en toekomst; en de financiers verliezen uit het oog de lacunes, die hun betoog van het standpunt der verzekeringstechniek bevat en waarop de technicus vaak reeds door zeer elementaire tegenwerpingen kan wijzen.

Nu behoeft niet iedereen tegelijk verzekeringsdeskundige en financier te zijn, maar wél moet ieder zich de scheiding tusschen de beide terreinen in het probleem klaar bewust zijn. Men mag niet ongemerkt van het eene terrein in het andere overgaan zonder zichzelf en zijn lezers duidelijk voor oogen te stellen, dat men het gebied, waarop men deskundig is, heeft verlaten.

Vaak treft men beschouwingen aan, waarin voor zoover het verzekeringsvragen betreft, de materie op volkomen juiste wijze wordt behandeld, doch waarbij overigens is uitgegaan van de gedachte, dat, zoolang de gemeenschap in haar geheel een bepaald geldbedrag moet opbrengen, het van ondergeschikte betekenis is, of dit bedrag uit belastingen of langs andere wegen wordt opgebracht.

Dit nu is een algeheele miskenning van hetgeen door kundige financieringsmethoden te bereiken is. Kundig financieren voorkomt schokken en plotselinge verschuivingen van bezit, welke anders het productie-apparaat zouden hebben belemmerd of lam gelegd. In den gedachtengang van deze schrijvers zou het er bijv. niets toe doen, of staatsschuld regelmatig werd afgelost of ten eeuwigen dage bleef doorloopen. Wel degelijk kan men door verschil van financieringsmethode bereiken, dat reeds *thans* de meest geschikte verdeling van lasten voor de toekomst wordt geregeld, dan wel de grondslag gelegd voor een onvermijdelijke *débaclé*.

Al praat men dan langs elkaar heen, het twistgeschrijf heeft toch deze goede zijde, dat van weerszijden groote bezwaren worden onderstreept en toegelicht.

De verkeerde zijde komt dan ook pas, wanneer getracht wordt de eigen bezwaren te ondervangen door die van den tegenstander te verkleinen of weg te praten, want dan doet zich in vollen omvang gelden, dat men zich naar diens terrein begeeft en dat men de daar liggende moeilijkheden dus onmogelijk op hun volle waarde kan schatten, zoodat het overtuigen van den tegenstander a priori uitgesloten is en ook uitgesloten behoort te zijn.

Stelt men zich op het standpunt, dat de grondslagen der tegenwoordige wettelijke sociale verzekering moeten worden gehandhaafd, dan zal men dus hebben te zoeken naar een weg, die de voornaamste bezwaren van beide richtingen ondervangt en hiervoor is, naar mijn weten, nog geen poging gedaan.

Welke zijn dan die voornaamste bezwaren? Tegen den tegenwoordigen toestand deze, dat enorme kapitalen in handen zijn van één enkel lichaam (n.l. de Rijksverzekeringsbank, om ons tot de sociale verzekering te bepalen) en dat dat lichaam is een ambtelijk lichaam. Tegen een staken van de kapitaal-accumulatie deze, dat het verschuiving van lasten naar het nageslacht beteekent, dat het gevaar bestaat dat de last boven de draagkracht gaat, en dat het niet een handelwijze is, die technisch kan worden doorgevoerd zonder veranderingen van diep ingrijpenden aard in het geheele stelsel onzer sociale verzekering mede te brengen.

Om met dit laatste te beginnen: gewoonlijk treft men een geheel verkeerde voorstelling aan van wat de kapitaal-accumulatie beteekent. Deze zou bijv. haar ontstaan danken aan den wensch om de uitbetaling der toekomstige pensioenen zoo goed mogelijk zeker te stellen, of wel om het nageslacht in staat te stellen minder aan de sociale verzekering te betalen dan wij thans doen (evenveel minder n.l. als de rente van het geaccumuleerde kapitaal zal bedragen).

Het tweede is nog meer onjuist dan het eerste, want *er is in het geheel geen sprake van, dat het nageslacht een cent minder zal behoeven te betalen dan wij*, daar er geen fonds gevormd wordt in den zin van het kapitaal eener stichting, maar in den zin van de wiskundige reserve¹⁾ eener levensverzekeringsspolis, welke reserve tijdens het leven van den verzekerde opgeteerd wordt. Het bewijs voor deze stelling zou te veel naar een zijpad voeren en men zal ook zonder dat mij wel willen gelooven.

Echter is ook de zekerstelling der toekomstige pensioenen geen doel, doch slechts bijkomstige omstandigheid, want zoodra men het besluit genomen had bij de invaliditeitsverzekering een uniforme premiebetaling toe te passen, lag daardoor en daardoor alleen de kapitaal-accumulatie reeds vast. Ook deze verzekeringstechnische waarheid zullen de lezers wel zonder bewijs van mij willen aannemen; trouwens na lezing der beide volgende alinea's wordt een en ander vanzelf duidelijk.

Bestrijdt men dus de kapitaal-accumulatie, dan tast men de tegenwoordige methode van premiebetaling aan. Deze methode is, dat voor alle personen, die in dezelfde loonklasse vallen, dezelfde bedragen aan zegels worden geplakt, onverschillig of zij 20 jaar of 60 jaar oud zijn. Doordat de grens der bovenste loonklasse heel laag is (f 900 per jaar) en door andere omstandigheden, welke uiteenzetting hier te veel plaats zou innemen, is de weekpremie practisch uniform te achten.

Dit kan dan niet zoo blijven, want op het oogenblik is de premie-ontvangst veel grooter dan noodig is om de reeds toegekende pensioenen te kunnen betalen,

¹⁾ De „wiskundige reserve” is geen reserve, d.w.z. surplus van activa boven passiva, maar zelf een passiefpost.

zoodat er jaarlijks geld overblijft, en dat wil men juist niet: in een omslagstelsel blijft er niets over. De zegelbedragen zouden dus moeten worden verlaagd en wel voor het oogenblik tot ongeveer $\frac{1}{2}$ van de bedragen van thans.¹⁾ Het voordeel hiervan zou wel aan niemand anders dan aan de werkgevers kunnen toevallen, maar alleen om hen er later dubbel en dwars voor te laten bloeden, want de zegels zouden op den duur rond 3 maal de waarde van thans moeten kosten of volgens de terminologie, die ik in den vorigen noot gebruikte, voor een koers van 300 moeten worden verkocht.²⁾

Het is zeer de vraag, of deze last voor de werkgevers te aanvaarden zal zijn; het zou beteekenen een jaarlijksche uitgave van $52 \times f 1,80 = f 93,60$ voor iederen volwassen werkmán.

Maar al konden de werkgevers dien last dragen, dan zouden zij althans den jongeren van hun arbeiders daarmee slechts een pensioen bezorgen, dat veel geringer is dan zij voor dat geld bij een particuliere maatschappij zouden kunnen krijgen. Dat komt omdat die $f 93,60$ een groot element bevat van uitgestelde premie voor degenen, die dan reeds pensioen trekken.

Gesteld echter, dat de werkgevers dien last niet zouden kunnen dragen, dan zou er geen andere mogelijkheid overblijven, dan dat de schatkist voor ieder zegel van nominaal 60 cent, dat een werkgever zal plakken, een bedrag van $f 1,20$ bijpast.

Jaarlijks zou hiermede voor de belastingbetalers over de $f 80$ miljoen gemoeid zijn en die last zou alleen daardoor zijn ontstaan, dat men gedurende een reeks van jaren voor de werkgevers de zegels tegen verminderden prijs verkrijgbaar stelde. Ongemerkt is dus een belangrijk stuk „Staatspensionneering” binnengeslopen en wel zonder dat ooit een principieele beslissing genomen was om het huidige stelsel „pensioen is uitgesteld loon”, te verlaten.

Wie zich er rekenschap van geeft, dat zulke consequenties zich met koude onafwendbaarheid voordoen, zal moeten toegeven, dat het prijsgeven van de kapitaal-accumulatie — en dit kan niet anders dan door tegelijkertijd een dergelijk omslagstelsel binnen te halen — een diep ingrijpenden nasleep heeft, die het vigeerende stelsel tot in zijn grondslagen wijzigt.

Kunnen deze consequenties al door den verzekeringswiskundige worden geconstateerd, verder behoort deze zich van een bespreking over de wenselijkheid het daarmee verbonden stelsel in te voeren te onthouden. Natuurlijk mag hij als burger van Nederland daarover zijn oordeel zeggen, niet evenwel als deskundige, want dit is het terrein der financiers.

Komen deze tot de slotsom, dat er geen bezwaar bestaat de begroting in de toekomst met een post van over de $f 80$ miljoen te bezwaren, die men nooit kwijt kan raken zonder het vooruitzicht van pensioen voor invaliden en ouden van dagen te niet te doen, dan zal men zich daarbij hebben neer te leggen, onverminderd het recht om met, laat ik zeggen, psychologische argumenten te wijzen op het gevaar, dat daardoor die geheele verzorging loopt.

¹⁾ Hierin zit echter weer een moeilijkheid, doordat het bedrag van het latere pensioen afhangt van het totaal geplakte bedrag aan zegels; men zou dus de bepaling moeten maken, dat ondanks de mindere betaling voor het zegel de „nominale” waarde ervan onveranderd bleef. Aan het postkantoor zou men de zegels dus moeten verkoopen tegen een jaarlijks door den Minister vast te stellen „koers”, die voor het oogenblik 33 zou bedragen. Eenvoudig is het niet, zooals men ziet.

²⁾ In de toekomst zal, afgescheiden van de bevolkingstoename en van grootere bezetting der hoogere leeftijdslagen, het totaalbedrag der jaarlijks uit te betalen pensioenen aanmerkelijk toenemen, hoofdzakelijk doordat de ouderdomspensioenen in de toekomst veel hooger zullen zijn dan thans en doordat de groep der invaliditeitsrente-trekenden zich eerst langzamerhand vormt en dus thans nog maar klein is ten opzichte van later.

De stelling, dat een eenvoudige vervanging van de kapitaal-accumulatie door het omslagstelsel zonder meer niet mogelijk is, is dus geen *opvatting*, waarover men van meening kan verschillen: het is een aantoonbare *waarheid*. Inderdaad, de logische gevolgen van het aanvaarden van het omslagstelsel bleken van dien aard, dat het heerschende stelsel zelf er tot in zijn grondslagen door wordt veranderd, zoodat men niet meer van een gewijzigde uitvoering van dat stelsel kan spreken, maar van een volledige afbraak en herbouw op nieuwen grondslag.

Wenscht men dit, dan heeft ieder natuurlijk het volste recht dat te verdedigen, maar dan ook onder die werkelijke leuze en niet alleen onder de leuze „weg met de kapitaal-accumulatie”.

Dat ook de kapitaal-accumulatie bij de Rijksverzekeringsbank enorme bezwaren heeft, er zullen er zeer weinigen zijn, die dat niet toegeven. Een bedrag van op den duur $f 2$ miljard in handen van één college! Men kan zich begeven in allerlei voorbeelden, hoe het ongewenschte hiervan zich kan uiten, maar het kan dunkt mij overbodig heeten dit hier te beproeven.

Een ding, dat hierbij betreurd dient te worden, is, dat van democratische zijde weleens de politiek erin wordt betrokken: het groote kapitaal ten behoeve der arbeiders bijeengebracht, zou juist in één hand behooren en wel in die van den Staat, want op die wijze zou invloed op de productie en macht op de geldmarkt kunnen worden uitgeoefend door en ten behoeve van de arbeidersbevolking.

Een dergelijke bijmenging van onzuivere bestanddeelen is in hooge mate verwerpelijk: de zekerheid dat invaliden en ouden van dagen op hun pensioen kunnen rekenen, behoort zóó volkomen te zijn, dat alle maatregelen *daarop* gericht moeten zijn en niet neven-doeleinden in het oog mogen worden gevat, die het eenige werkelijke doel in gevaar brengen.

Wie op dergelijke wijze, naar zijne meening in het belang van de arbeidersklasse, lichtvaardig het belang der pensioenen naar de tweede plaats brengt, handelt even stellig tegen het belang der slecht verzorgden als hij, die uit gemis aan medegevoel met economisch zwakken alles wat op het gebied van sociale voorzorg is bereikt, liefst zoo gauw mogelijk weer zou willen afschaffen.

Men zal dus verstandig doen te erkennen, dat, *bij handhaving van de tegenwoordige grondslagen onzer sociale verzekering*, zoowel het ongewijzigd laten van den tegenwoordigen toestand als het invoeren van een omslagstelsel op den duur tot zeer groote moeilijkheden moet voeren.

Hoe spoediger men dit algemeen inziet, des te minder tijd en moeite wordt er verspild met onnutte polemiek, waarbij beide standpunten en gelijk en ongelijk hebben, en des te eerder zullen de vroegere tegenstanders eendrachtig samenwerkend naar de werkelijke oplossing kunnen zoeken. Tenzij men doelbewust een geheel andere richting uit wil, doch hierover later.

Dr. J. VAN HOORN.

AMORTISATIE VAN AANDEELEN IN HET WETS-ONTWERP OP DE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN II (Slot).

Wat hebben de makers van artikel 41b van ons Wetsontwerp nu eigenlijk bedoeld met de bepaling, dat teruggave van stortingen geoorloofd is, indien zij geschiedt uit winst en de zaak bij de akte van oprichting is voorzien? Heel duidelijk is dat niet, en wanneer men alles leest, wat er bij de tot standkoming van het artikel is geschreven en gesproken, kan men moeilijk tot een ander resultaat komen dan dat den makers zelf ook allermínst helder voor den geest heeft gestaan, wat zij eigenlijk wilden.

Art. 41b luidde in het oorspronkelijk Wetsontwerp

van Minister Nelissen nog anders. Toen droeg het het nummer 44 en was als volgt geredigeerd:

„Geheele of gedeeltelijke terugbetaling van het bedrag van volgestorte aandelen kan slechts geschieden nadat, en voorzoverre, het maatschappelijk kapitaal bij eene akte, houdende wijziging der akte van oprichting, zal zijn verminderd. Bij die akte wordt tevens op straffe van nietigheid der vermindering, de wijze aangegeven, waarop deze zal worden uitgevoerd.”

Dat was duidelijk genoeg, maar de toelichting op het artikel begon de zaak al eenigszins te vertroebelen. Want daarin werd o.m. gezegd, dat door de voorgestelde bepaling het onmogelijk zal zijn „alle aandelen geheel te amortiseeren en door z.g. actions de jouissance te vervangen”. Men vraagt zich af, wat er den Minister toe bracht hier te gaan spreken van amortisatie van aandelen en hare vervanging door actions de jouissance, een transactie in Nederland haast nooit vertoond en waarmede dus ook niet vaak misbruiken waren voorgekomen.

In het Kamerverslag maakte men de zaak nog wat onduidelijker. Daar leest men:

„Sommige leden waren van oordeel, dat amortisatie van aandelen uit de winst, waardoor het maatschappelijk kapitaal niet verminderd wordt, behoort toegelaten te zijn. Men denke aan maatschappijen tot exploitatie van bouwterreinen en maatschappijen tot exploitatie van een concessie voor een bepaald aantal jaren met, na afloop daarvan, overgang, zonder vergoeding, van het bedrijf aan dengene, die de concessie verleende.”

Die leden meenden dus dat de in het buitenland (doch vrijwel nooit in Nederland voorkomende) amortisatie uit winst moest worden toegelaten, doch dachten daarbij aan gevallen waarbij alleen van amortisatie uit kapitaal sprake kon zijn.

En Minister Heemskerk was in zijn antwoord al niet helderder en schreef:

„In het Verslag wordt geoordeeld, dat amortisatie uit de winst, waardoor het maatschappelijk kapitaal niet wordt verminderd behoort toegelaten te zijn. Dit kan den indruk wekken als zou amortisatie uit de winst nooit kapitaalsvermindering insluiten. Dit is echter niet juist. Veronderstel er is een kapitaal van één millioen en een winst van één ton, welke wordt besteed tot amortisatie. De amortisatie kan dan aldus geschieden, dat het kapitaal wordt f 900.000, d.w.z. dat een volgend jaar winst wordt gemaakt zoodra tegenover den passiefpost van f 900.000 activa staan tot een hooger bedrag. Had evenwel geen amortisatie plaats gehad, dan zou een volgend jaar eerst winst zijn gemaakt wanneer meer dan één millioen actief aanwezig was.

„Ondertusschen ook de ondergeteekende meent, dat er geen bezwaar is teruggave uit de winst van hetgeen op aandelen is gestort toe te laten, mits in de akte van oprichting is voorzien in welke mate en op welke wijze zulks zal kunnen geschieden. Derden, welke met de vennootschap in relatie treden, weten dan van tevoren, dat amortisatie zonder meer mogelijk is. Er is in dergelijk geval geen reden hun een recht van verzet toe te kennen.

„De bepaling van het eerste lid zal gelden onafhankelijk van de vraag, of voor de geamortiseerde aandelen „actions de jouissance” worden afgegeven of niet.

„Het hier besproken eerste lid van artikel 41b heeft tot noodzakelijke consequentie de opneming van artikel 41h (3) van het gewijzigd ontwerp. Verzet zal mogelijk moeten zijn wanneer men de akte van oprichting zóó wil wijzigen, dat zij voldoet aan art. 41b, lid 1. Immers voldoet zij daaraan, dan is bij de verdere toepassing verzet niet meer mogelijk.”

Op grond van die overwegingen redigeerde hij art. 41b (eerste lid) nu als volgt:

„Geheele of gedeeltelijke teruggave van hetgeen op aandelen is gestort is geoorloofd, indien zij geschiedt uit de zuivere winst en tevens in de akte van oprichting is voorzien in welke mate en op welke wijze zulks zal kunnen geschieden.”

En hij nam tevens een artikel 41h op, waarin onder anderen werd bepaald, dat schuldeischers zich konden verzetten tegen opneming in de akte van oprichting van eene voorziening, waarbij zulk een terugbetaling uit de winst werd toegelaten.

Het kan niet verbazen, dat men van alles in den lande niet veel begreep.

In het maandblad „De Naamlooze Vennootschap”, vierde jaargang, blz. 269, wees Prof. van der Heyden er al op, dat de toelichting en het artikel met elkaar in strijd waren. En de Vereeniging „Handelsrecht” toonde in een rapport, waaraan vier hoogleraren in het handelsrecht hadden meegewerkt, aan, dat in het ontwerp verschillende begrippen verward werden, o.a. terugstorting op aandelen, amortisatie van aandelen en vermindering van het kapitaal.

Ook Prof. Scheltema had al verklaard, dat de bedoeling van het artikel hem niet recht duidelijk was.

De Regeering bleef echter in gebreke het noodige licht te verspreiden. Wel werd bij een nota van nadere wijziging een apart artikel gemaakt van de bepaling over terugbetaling uit de winst, maar men zag blijkbaar niet in, dat daarin iets besproken werd, dat in Nederland vrijwel nooit voorkomt en dat, als men het dan absoluut wilde regelen, heel wat uitvoeriger bepalingen zou vereischen, dan artikel 41b bevat, welk artikel door de verwarde toelichtingen, die daarop gegeven waren, vrijwel onverstaaenbaar was.

De mondelinge behandeling in de Kamer heeft de zaak niet duidelijker gemaakt; geen der sprekers was in het moeilijke onderwerp voldoende thuis. Wel hield men de stemming over artikel 41b nog een dag aan om er nog eens rustig over te kunnen denken, edoch dit respijt leidde tot niets anders dan de woorden „uit de zuivere winst” werden gewijzigd in: „uit zuivere winst”, waardoor de zaak al niet veel anders werd. Te elfder ure, vóór de eindstemming over het geheele ontwerp, verving de Minister de woorden: „indien zij geschiedt uit zuivere winst en” door de woorden: „indien en voor zover er zuivere winst is en indien”. Die wijziging, zoo luidde de laconieke toelichting, berustte op soortgelijke overweging als die, welke er toe geleid had in plaats van „uit de zuivere winst” te lezen: „uit zuivere winst”. Inderdaad had de eene wijziging al even weinig zin als de andere!

Hoe zal, wanneer het Wetsontwerp ook door de Eerste Kamer mocht worden aangenomen, artikel 41b nu moeten worden verstaan?

Het is niet gemakkelijk te zeggen.

Zooveel is zeker, dat het een weg opent om stortingen op aandelen terug te geven zonder dat daartoe statutenwijziging noodig is en zonder dat daartegen het verzet van schuldeischers openstaat, dat het Ontwerp anders bij kapitaalsvermindering wil toelaten.

Maar minder duidelijk is, welke middelen voor die terugbetaling van stortingen mogen worden gebezigd. „Zuivere winst” zegt het artikel; maar de geschiedenis van het Ontwerp wijst erop, dat het in de eerste plaats juist bedoeld is voor maatschappijen met aflopende concessies. Dan zou dus niet uit netto-winst, maar uit bruto-winst een bedrag, noodig voor amortisatie der concessie, voor de aflossing gebruikt mogen worden. Zelfs heeft men van maatschappijen tot exploitatie van bouwterreinen gesproken, en dus blijkbaar ook gedacht aan de opbrengst van verkochte terreinen, wat noch zuivere noch zelfs bruto winst is. Moet men meer letten op de woorden van het artikel dan op zijn geschiedenis en dus werkelijk aan zuivere winst denken, zoodat het voor de concessie-maatschappijen niet kan dienen? Dan wordt het artikel in hoofd-

zaak een middel om — op zijn Fransch — dividenden uit te keeren en belasting te ontgaan!

Of moet men zeggen: de wet spreekt wel van zui-vore winst maar bedoelt toch eigenlijk bruto-winst. Zulk een verwarring komt ook voor in paragraaf 33 van het Oostenrijksche Aktienregulativ, die uitloting van aandelen toestaat, wanneer de Vermögenssub-stanz naturgemäsz allengs weggeteerd wordt of be-staat uit aflopende rechten, en die toch spreekt van „Reingewinn”, waaruit die aflossing alleen mag ge-schieden?

Men ziet het: de interpretatie zal niet gemakkelijk zijn.

En hoe heeft men zich den inhoud te denken van de bepalingen, die de akte van oprichting zal moeten bevatten omtrent de mate waarin en de wijze waarop de teruggave der stortingen zal kunnen geschieden? Het Ontwerp geeft daaromtrent geen enkele aanwij-zing. Zal men nu de afgeloste aandelen steeds moet-ten vervangen door actions de jouissance, zooals in Oostenrijk is voorzien en in Frankrijk doorgaans ge-beurt, hoewel de wet daar over het geheele onder-werp van amortisatie van aandelen zwijgt? Of zal het ook geoorloofd zijn te bepalen, dat in plaats van het wegvallende bedrag aan aandelenkapitaal een reserve zal worden geboekt? Veel bescherming voor de crediteuren zal daarin niet gelegen zijn, wanneer latere verliezen op die reserve mogen worden afge-boekt. Ook in Engeland is men thans bezig met een herziening van het vennootschapsrecht, en in het wets-voorstel, dat daar is ingediend, wordt aflossing van preferente aandelen uit winst toegestaan, mits daar-tegenover dan tegelijk een „capital redemption reserve fund” wordt gevormd, dat slechts zal kunnen worden verminderd op dezelfde wijze alsof het volgestort ka-pitaal vertegenwoordigde. Dat is ten minste een logisch systeem. Bij ons heeft het Kamerlid, Mr. Kortenhorst, op art. 41b een amendement voorge-steld om voor te schrijven, dat een reserve gevormd moest worden ten minste zoo groot als het bedrag der teruggave, en hij gaf te kennen, dat zulks was inge-goven door de vereeniging van accountants. Hebben die accountants misschien gedacht aan iets in den geest van dat Engelsche voorstel? Men zou geneigd zijn het te denken, hoewel de toelichting op het am-en-dement door den voorsteller daarmee dan niet precies strookte en het amendement zelf dan ook onvoldoende was, daar het in het midden liet hoe die reserve ver-minderd zou mogen worden. Doch het amendement is ingetrokken en de vraag heeft dus geen praktische beteekenis meer.

* * *

Al het bovenstaande bewijst wel, dat ons wetboek met artikel 41b niet zal zijn verrijkt. Wanneer het, waar alle kans op is, gebruikt zal worden om belasting te ontgaan, zal ook de Nederlandsche schatkist er niet door worden verrijkt. De eenigen, die er vermoedelijk door verrijkt zullen worden, zullen de advocaten zijn, want het moet tot talrijke processen leiden, zooals het instituut van amortisatie van aandelen uit winst in alle landen gedaan heeft waar men het heeft inge-voerd. Er is misschien geen onderwerp van vennoot-schapsrecht, dat meer stroomen inkt heeft doen vloeien dan dit, en de gebrekkige wijze, waarop het bij ons aan de orde is gesteld en toegelicht, zal voor het ont-staan van controversen bijzonder gunstig zijn.

In ieder geval is de economische strekking van het instituut verkeerd. Of het leidt tot het inteeren van kapitaal zonder dat dit duidelijk naar buiten blijkt, of het wordt een middel om belasting te ontgaan, die in billijkheid verschuldigd is. Het enkele feit, dat men het in sommige andere landen kent, had geen reden moeten zijn om het in Nederland te willen invoeren.

AUG. PHILIPS.

NEDERLAND EN DE INDISCHE INVOERRECHTEN.

Kort geleden kreeg ik bezoek van een jong bruids-paar, dat op het punt stond naar Indië te vertrekken en dat van mij de verzekering wenschte te ontvangen, dat het „natuurlijk” niet waar was, dat voor tafel-zilver, uit Nederland afkomstig, in Indië invoerrech-ten zouden worden gevorderd. „Nederland en Indië vormen toch deelen van één rijk”, betoogde de bruide-gom met een zaakkundige verwijzing naar art. 1 van onze grondwet. Ik heb het bruidspaar trachten uit te leggen, dat en waarom Indië, ondanks art. 1 van de Grondwet, toch invoerrechten heft van Nederlandsche artikelen. Veel succes heb ik blijkbaar niet gehad, want toen ik was uitgesproken verklaarde de bruid, dat ze het „mal” vond. De bruidegom glimlachte raadselachtig.

Nu zijn het helaas niet alleen bruidsparen, die zich verbazen over het feit, dat Indië Nederlandsche arti-kelen met een invoerrecht belast. Ook Nederlandsche fabrikanten en handelaren heb ik herhaaldelijk over dit feit hun verwondering hooren uitspreken.

Ik meen goed te doen er op deze plaats nog eens aan te herinneren, dat Ned. Indië een rechtspersoon is, die zich zelf financiert en geen enkel geldelijken steun van het rijk in Europa ontvangt. Indië heft zijn eigen belastingen en aangezien de eigen finan-cieele behoeften van Indië daarbij den doorslag geven, heft Indië ook invoerrechten van Nederlandsche arti-kelen. Te dezer zake wordt in Indië precies dezelfde gedragslijn gevolgd als in Nederland, van de Neder-landsche Tariefwet kent evenmin een vrijstelling of een andere bevoorrechtiging van Indische artikelen.

Deze fiscale tolpolitiek is zowel voor Nederland als voor Indië van groot nut gebleken. We zijn daardoor niet verstrikt geraakt in de warrige politieke vang-netten, die beviende mogendheden gewoonlijk om een land met een preferentieel toltarief uitzetten. We behoeften daardoor onze energie niet te verspillen aan de oplossing van politieke prijsraadsels.

De zaak is eigenlijk dood-eenvoudig: Nederland en Ned.-Indië vormen staatsrechtelijk een eenheid, maar van administratief, financieel of economisch stand-punt beschouwd heeft men hier met twee afzonder-lijke gebieden te doen. De tijd van de exploitatie-politiek is verstreken; Nederland heeft geen „kolo-niën” meer, zelfs niet in staatkundig opzicht ¹⁾.

Nu moge men dit „mal” vinden of er raadselachtig om glimlachen, de realiteit wordt er niet anders door. Het geheele wereldgebeuren noopt ons met vernelden pas den weg te volgen, die leidt tot de natuurlijke ontplooiing van alle krachten, die Indië in zich be-sluit. Hier past niet de politiek van „in 't zand den kop”, integendeel, de Nederlandsche industrieel of koopman zal zijn oogen voor het nieuwe gebeuren wijd hebben te openen en „to make the best of it”. Laat men geen kracht of tijd verknoeien aan het bekampen van den cultureelen groei van de menschheid, want in wezen is het dit, waarmede men hier te doen heeft.

Zooals bekend, heeft men in Indië de technische herziening van het Indische toltarief ter hand ge-nomen. En nu heb ik zoo waarlijk van verschillende zijden weder hooren aandringen op herstel van de differentieele rechten, die voor meer dan een halve eeuw uit het Indische tarief zijn verdwenen. Er zijn dus nog ondernemers in Nederland, die de kracht voor het voeren van een concurrentiestrijd in Indië niet aan zich zelf kunnen ontleenen, doch die een kunstmatige bevoordeeling behoeven ten koste van de

¹⁾ Op een andere plaats heb ik er al eens de aandacht op gevestigd, dat het absurd is, dat we na de grondwets-herziening van 1922 nog een Minister van „Kolonien” hebben. Waarom den titel van dezen raadsman der Kroon niet gewijzigd in „Minister voor de Overzeesche Gewesten” of, indien men dat te lang vindt, in „Minister voor de Indië” of „Minister van Indische Zaken”? Er is geen enkele reden om den antieken en verwarrenden titel van Minister van Koloniën te handhaven.

Indische schatkist. Om deze bevoordeeling te verkrijgen zouden de belanghebbenden juist in omgekeerde richting dan de Indische tolpolitiek willen gaan, maar ook in tegenstelling willen handelen met de opvattingen van de onlangs te Genève gehouden Internationale Economische Conferentie.

Deze Conferentie kwam namelijk tot de aanvaarding van de volgende resolutie: „De Conferentie acht het boven alles noodzakelijk de onderverdeeling der tarieven te vermijden, die geen betrekking hebben op artikelen van onderscheiden aard en eenvoudig bedoelen onderscheid te maken tusschen de artikelen van verschillende herkomst”¹⁾. Welnu, Minister De Geer heeft onlangs als Voorzitter van den Raad van Ministers de verklaring afgelegd, dat de resoluties der Conferentie de instemming der Nederlandsche Regeering hebben.²⁾

Reeds in verband hiermede zullen pogingen tot herstel der differentieele rechten weinig sympathie ontmoeten. Doch aangezien men er wellicht op zal willen wijzen, dat het hier alleen de binnen het Nederlandsch staatsverband in te stellen voorkeurrechten betreft, herinner ik er aan, dat Minister De Geer bij een andere gelegenheid met zooveel woorden heeft geconstateerd, dat de Regeering niet bereid is tot de differentieele rechten in Indië terug te keeren³⁾, aan welke uitlating de Minister van Koloniën zich nog kort geleden refereerde⁴⁾.

Hierin kunnen de voorstanders der differentieele rechten een waarschuwing zien om niet noodeloos een nieuwe actie op touw te zetten. En aan degenen, die wellicht op den steun hopen van de rechterzijde der Tweede Kamer, breng ik onder het oog, dat de Indische differentieele rechten ook aan de orde werden gesteld bij de behandeling in de Tweede Kamer van de Nederlandsche Tariefwet 1924 en dat het verzoek om wederinstelling van deze rechten daarop werd afgewezen in een memorie van antwoord, die o.m. door Minister Colijn en Minister Aalberse werd ondertekend⁵⁾.

Men kan dus vaststellen, dat de differentieele rechten totaal van de baan zijn. Zij zijn uit den tijd.

Hiermede is echter nog geenszins uitgemaakt, dat de Indische Tariefwet in geen enkel opzicht rekening mag houden met de belangen van de in Nederland gevestigde bedrijven. Dit is een punt, dat afzonderlijke overweging vereischt.

Naar mijn meening is bij de samenstelling van het Indische toltarief het Indisch belang in alle opzichten primair, zoodat dit belang nimmer aan het Nederlandsche belang ondergeschikt mag worden gemaakt. Wil men, zooals dat met Indië het geval is, aan een land een zelfstandige ontwikkeling toestaan, dan past het niet de wetgeving van zulk een land in te stellen op de belangen van een ander gebied. Er kan intusschen geen enkel bezwaar tegen bestaan om de Nederlandsche belangen in aanmerking te nemen, indien het Indisch belang daardoor niet wordt geschaad.

Verder mag men evenwel naar mijn meening niet gaan. Men heeft wel eens gewezen op het bestaan van een Groot-Nederlandsch belang, in verband waarmede Indië tot opoffering bereid moet zijn als de Nederlandsche belangen op het spel staan. In beginsel is dit ongetwijfeld juist, mits men daarbij erkent, dat andersom Nederland tot opoffering verplicht is ten behoeve van de Indische belangen.

Deze opofferingen hebben echter hun grenzen. Het

zou volstrekt niet vreemd zijn indien Indië ten behoeve van een noodlijdende Nederlandsche industrie tijdelijk afzag van het heffen van een zeker invoerrecht. Uit zulk een daad zou een gezond gevoel van saamhoorigheid spreken. Zou het echter geen ongezonder verschijnsel zijn indien Indië door het staken van het heffen van een invoerrecht de ontwikkeling van een eigen industrie zou belemmeren?

Wat nu de aanstaande herziening van de Indische Tariefwet betreft, waarvoor, naar mij van bevoegde zijde werd medegedeeld, in Nederlandsche ondernemerskringen groote belangstelling bestaat, zou ik nog het volgende willen opmerken.

De herziening is alleen uit overwegingen van technischen aard aangevat. Het Indische tarief is namelijk geheel verouderd en door de talrijke wijzigingen als een lappendeken geworden. Men wil nu een modern tarief samenstellen zonder het fiscale systeem te schaden. Zooals van zelf spreekt, zal de huidige opbrengst der Indische invoerrechten geen groote vermindering mogen ondergaan; aan den anderen kant zal men er zeker ook niet naar streven om de opbrengst aanmerkelijk te verhoogen. Ik herhaal: een zuiver technische herziening.

Als dus bij die herziening de Nederlandsche belangen kunnen worden verzorgd door zoodanige verschuivingen der heffingen, dat de opbrengst der invoerrechten ongeveer dezelfde blijft, dan is de mogelijkheid groot, dat daartegen ook van Indische zijde geen verzet rijst. Van deze mogelijkheid zal de Nederlandsche industrie zich derhalve rekenschap moeten geven. En beter dan het napleiten over sinds lang verscheiden differentieele rechten, zal het zijn indien de Nederlandsche industrie haar bezwaren tegen de bestaande heffingen uitspreekt, voor zoover die bezwaren inderdaad gegrond zijn.

Men bedenke daarbij evenwel, dat een verlaging of een intrekking van bestaande invoerrechten ook aan de producten uit het buitenland ten goede zal komen. Het zullen dus wel zeer bijzondere factoren moeten zijn, die aan de Nederlandsche industrie aanleiding kunnen geven haar stem tegen zekere Indische invoerrechten te verheffen. Men verzuime echter niet te overwegen in hoeverre die bijzondere factoren aanwezig zijn.

Dr. L. J. VAN DER WAALS.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juni 1927, in vergelijking gebracht met de overeenkomstige cijfers van Juni 1926.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 42.868.500 op tegen f 42.140.800 in Juni 1926 en vertoonden mitsdien een vooruitgang van f 727.700. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 3.492.800.

De totaal-opbrengst over het eerste halfjaar van 1927 bedroeg f 258.477.600, zijnde f 10.876.900 méér dan die in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, terwijl de raming met f 22.223.300 werd overschreden. Laat men echter, om een meer zuivere vergelijking te krijgen, de rijwielbelasting, die voor verreweg het grootste gedeelte in de maand Januari van elk jaar binnenkomt, buiten beschouwing, dan blijkt, dat de opbrengst der overige middelen over de maanden Januari t.m. Juni 1927 de helft van de voor dat jaar geraamde opbrengst met f 18.791.000 te boven gaat.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonden de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de dividend- en tantiëmbelasting, het statistiekrecht, de zout-, de geslacht-, de wijn-, de gedistilleerd- en de bieraccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de zegelrechten, de registratierechten, de rechten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de akten voor de jacht en visscherij een hooger opbrengstcijfer.

¹⁾ Zie de vertaling van het rapport der Conferentie in „De Economist” van Juni 1927, blz. 491.

²⁾ Zie het antwoord op de vragen van den heer Colijn (Aanhangsel van het verslag van de Handelingen der Eerste Kamer. 1926—1927. Vel 16).

³⁾ Blz. 15. Mem. v. Antw. Staatsbegroting 1927. Ie Hoofdstuk (Zitting 1926—1927—2).

⁴⁾ Nota op het Verslag der Tweede Kamer betr. wijziging Indische Tariefwet (Zitting 1926—1927—188).

⁵⁾ Zitting 1923—1924—365.

Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de personeele belasting, de invoerrechten, de suiker- en de tabakaccijns, de belasting op rijwielen, de domeinen en de loodsgelden. Over het algemeen verschilde de opbrengst der middelen in de beide vergeleken maanden slechts zeer weinig.

Gaf de grondbelasting in de beide voorafgaande maanden eene stijging in opbrengst te zien, ditmaal bewoog dit middel zich in dalende lijn. Het nadeelig verschil bedroeg *f* 137.400 en is vrij zeker aan de snellere invordering in vorige maanden toe te schrijven. In de eerste zes maanden kwam *f* 511.800 méér binnen dan in het eerste halfjaar van 1926, terwijl de raming in bedoelde periode met *f* 2.202.800 werd overtroffen. Het is echter de vraag, of dit gunstig resultaat in de komende maanden behouden zal blijven.

Ook de personeele belasting leverde in de afgelopen maand minder op dan in Juni 1926. Het decrees, dat *f* 235.000 beliep, vindt ook bij dit middel voor een goed deel zijne verklaring in de ruimere ontvangsten, die de personeele belasting in de eerste maanden van dit jaar inbracht. Gerekend over zes maanden gaf genoemde belasting in 1927 *f* 93.300 méér te boeken dan in het eerste halfjaar van 1926. De raming werd evenwel niet bereikt (nadeelig verschil *f* 3.526.200). Zooals bekend komt de personeele belasting grotendeels in het midden des jaars binnen.

De inkomstenbelasting gaf eene geringe stijging in opbrengst te zien (*f* 35.700 méér). Een bepaalde oorzaak is hiervoor niet aanwijsbaar. Vergelijkt men de ontvangsten uit dit middel over de eerste zes maanden van 1926 en 1927, dan blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m Juni 1926	Jan. t/m. Juni 1927.
1923/1924	<i>f</i> 2.030.800	—
1924/1925	„ 5.201.200	<i>f</i> 1.003.400
1925/1926	„ 51.865.100	„ 3.261.100
1926/1927	„ 245.800	„ 55.998.600
1927/1928	„ —	„ 214.900
	<i>f</i> 59.342.900	<i>f</i> 60.478.000

Uit deze cijfers blijkt, dat ook bij dit middel de snellere invordering een factor van betekenis blijft vormen. Immers op den loopenden dienst (1926/1927) werd ruim *f* 4 miljoen méér ontvangen dan op het overeenkomstige dienstjaar (1925/1926) in het eerste halfjaar 1926, welke vooruitgang wel niet geheel aan de hogere aanslagen zal zijn te danken. De oudere dienstjaren brachten minder op. In totaal werd in de eerste helft van 1927 *f* 1.135.100 méér ontvangen dan in dezelfde periode van 1926, terwijl de raming in dat tijdvak met *f* 11.478.000 werd overschreden. Bij dit laatste dient evenwel te worden bedacht, dat de eerste zes maanden van het jaar voor de inkomstenbelasting de voordeeligste plegen te zijn.

Evenals de vorige maand gaf de vermogensbelasting een hogere opbrengst te boeken (van *f* 257.300). De schommelingen, die de loop van dit middel in den laatsten tijd te zien gaf, staan in verband met de wijziging der betalingstermijnen ten gevolge van de overdracht der invordering aan de ontvangers der directe belastingen. Tot dusver vloeide de vermogensbelasting in 1927 ruim; de eerste zes maanden gaven een surplus van *f* 1.283.900 boven dezelfde maanden van 1926 en van *f* 1.018.300 boven 6/12 der raming. Om de hierboven aangegeven reden kan aan dit gunstige resultaat evenwel weinig gewicht worden gehecht.

De dividend- en tantiëmebelasting gaf een meerdere inkomst van *f* 113.100. Zooals bekend komen de baten, uit dit middel voortvloeiende, op zeer onregelmatige wijze binnen, zoodat een enkele maand geen geschikte basis voor vergelijking oplevert. Bezieet men daarom de opbrengsten over de eerste zes maanden van 1926 en 1927, dan valt de vergelijking in het voordeel van het loopende jaar uit (*f* 571.400 méér).

Daarentegen werd de raming nog niet bereikt (*f* 1.518.400 minder).

De invoerrechten leverden *f* 206.300 minder voor de schatkist op dan in het eerste halfjaar 1926, terwijl het statistiekrecht daarentegen opliep met een bedrag van *f* 13.900. De opbrengst der invoerrechten in de eerste helft van 1927 bleef *f* 316.100 bij die van hetzelfde tijdvak van 1926 ten achter; die van het statistiekrecht steeg evenwel *f* 95.300 boven de opbrengst van Januari t.m. Juni 1926. De raming werd bij beide middelen overtroffen; de opbrengst bedroeg nl. respectievelijk *f* 264.900 en *f* 90.200 méér.

Van de accijnzen gaf de zoutaccijns al weer eene stijging in opbrengst te zien (van *f* 11.600). Een bepaalde oorzaak kan hiervoor niet worden opgegeven, evenmin als voor de meerdere opbrengst van den geslachtaccijns, die met *f* 55.400 vooruit ging. Ook de wijnaccijns vertoonde een accres (van *f* 19.700), waardoor het meerdere gebruik, dat van dit genotmiddel gemaakt wordt, tot uiting komt. De gedistilleerdaccijns wees een hogere opbrengst aan van *f* 426.500; deze meerdere inkomst was evenwel te danken aan het feit, dat de maand Juni in 1927 een betaaldag (Donderdag) meer telde dan in 1926; neemt men dit in aanmerking, dan blijkt de gedistilleerdaccijns per slot van rekening nog te zijn teruggelopen. De bieraccijns accresseerde met *f* 58.400; het gebruik van bier blijft zich blijkbaar ontwikkelen ten koste van het gebruik van gedistilleerd. De suikeraccijns wees eene daling in opbrengst aan van *f* 181.300 en de tabakaccijns eene van *f* 131.000. Deze verschillen, die trouwens voor een goed deel worden opgewogen door ruimere ontvangsten in voorafgaande maanden, laten zich niet nader verklaren.

Vergelijkt men de totale opbrengsten der accijnzen over het eerste halfjaar van 1927 met die van hetzelfde tijdvak van 1926 en met de raming, dan komt men tot het volgende resultaat:

	Opbr. 1e halfj. 1926	Opbr. 1e halfj. 1927	Raming 1e halfj. 1927
Zout	<i>f</i> 1.004.700	<i>f</i> 1.130.000	<i>f</i> 950.000
Geslacht	„ 4.728.600	„ 4.900.100	„ 4.500.000
Wijn	„ 1.393.000	„ 1.397.300	„ 1.000.000
Gedistilleerd ..	„ 22.051.500	„ 22.200.700	„ 22.500.000
Bier	„ 5.379.300	„ 5.788.500	„ 5.500.000
Suiker	„ 21.276.000	„ 21.116.200	„ 21.000.000
Tabak	„ 11.254.400	„ 11.120.400	„ 11.000.000

Uit het bovenstaande staatje blijkt, dat de accijnzen een vrij goed figuur maakten. Bij bijna alle kwam de opbrengst zowel boven de opbrengst van het vorige jaar als boven de raming uit. Alleen de suiker- en tabakaccijnzen brachten in 1927 minder op, terwijl alleen bij den gedistilleerdaccijns de raming niet werd bereikt.

De belasting op gouden en zilveren werken gaf *f* 13.100 méér te boeken; hetgeen op eenige opleving in het vak wijst. Neemt men in aanmerking, dat de stijging in de opbrengst nu reeds 9 maanden aanhoudt, dan mag hieruit wel tot eenigen vooruitgang in de welvaart worden geconcludeerd. De belasting op rijwielen leverde *f* 9.000 minder op dan in de maand Juni 1926. In totaal kwam aan verkochte rijwielplaatjes thans reeds *f* 6.600.000 binnen, zijnde *f* 307.300 méér dan het geheele voor 1927 geraamde bedrag.

Van de middelen, die meer in rechtstreeksch verband staan met het zakenleven, brachten de zegelrechten *f* 150.100 méér op, waarvan slechts *f* 5.700 op rekening komt van het ruimer vloeien der beursbelasting. De registratierechten liepen op met *f* 367.900.

Daarentegen daalden de loodsgelden, voor het eerst sinds Mei 1926, in opbrengst. Het nadeelig verschil bedroeg echter niet meer dan *f* 44.100 en wordt meerdere malen overtroffen door de ruimere baten, die dit middel in de voorafgaande maanden te boeken gaf.

Ten slotte moge nog worden gewezen op de succes-

sierechten, die ditmaal f 313.000 méér opleverden en daardoor de opbrengst van het eerste halfjaar 1927 f 3.698.300 deden stijgen boven die van de eerste zes maanden van 1926 en een ongeveer even hoog bedrag boven 6/12 der raming. De domeinen brachten f 166.300 minder; de akten voor de jacht en visscherij daarentegen f 1.800 méér op.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” bedroegen in de afgelopen maand f 8.046.900, waarvan ruim f 2½ miljoen aan de Verdedigingsbelastingen was te danken. De middelenstaat van Juni 1926 wees een opbrengst aan van f 7.823.800. In de eerste zes maanden van 1927 kwam in totaal f 55.403.200 binnen (in hetzelfde tijdvak van 1926 f 54.020.000).

De inkomsten ten bate van het „Wegenfonds” beliepen in de afgelopen maand f 186.100; over de maanden April t.m. Juni 1927 in totaal f 4.877.800.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN ENGELAND GEDURENDE DE EERSTE ZES MAANDEN VAN 1927.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

De cijfers van den Britschen buitenlandschen handel gedurende de eerste helft van 1927 vertoonen een gemengd beeld, waaruit het niet gemakkelijk valt, bepaalde scherpe gevolgtrekkingen te maken. Een doeltreffende vergelijking met de cijfers over de eerste zes maanden van het vorige jaar wordt bemoeilijkt door het feit, dat die periode het geheele tijdperk van verwarring omvatte, welke door de algemeene staking en de eerste gevolgen van de kolenstaking werd veroorzaakt. Voorts deed zich, zelfs in vergelijking met een jaar geleden, een aanzienlijke daling in de prijzen van sommige van de belangrijkste artikelen voor, zoodat ook een directe vergelijking met de gegevens over Januari tot Juni 1925 slechts weinig aanwijzing geeft over den toestand van de industrie in Engeland.

Om ons aanvankelijk te bepalen tot de wijzigingen ten opzichte van het vorige halfjaar, blijkt een zeer geringe stijging van ongeveer £ 4 miljoen in de waarde van den Britschen uitvoer en een stijging van £ 14 miljoen in de waarde van den import te hebben plaats gevonden. Heruitvoer van geïmporteerde goederen onderging weinig verandering, doch terwijl de waarde van rubber in den entreporthandel daalde, steeg die van wol en huiden.

De stijging in de cijfers van de waarde van den import, die in hoofdzaak een gevolg is van een stijgende vraag naar buitenlandsche ijzeren en stalen goederen, en van de levering van kolen, waarvoor gedurende de staking werd gecontracteerd, gaat gepaard met een algemeene toename van de hoeveelheid van de meeste belangrijke ingevoerde goederen. Dank zij een daling in de prijzen, daalden de kosten van de geïmporteerde voedingsmiddelen, evenals de waarde van grondstoffen als katoen en rubber, doch in de groep manufacturen woog de stijgende hoeveelheid ruimschoots op tegen de daling in de prijzen. Dit laatste geldt eveneens voor producten van ijzer en staal, en ook voor machinerieën, petroleum en een aantal minder belangrijke materialen.

Op de andere zijde van de balans vertoont echter de hoeveelheid uitgeoefende goederen evenzeer een algemeene stijging voor de belangrijkste posten, behalve dat er zich op overzeesche markten een verdere daling in de vraag naar Britsche locomotieven schijnt te hebben voorgedaan, welke slechts ten deele werd opgeheven door een grooteren verkoop van automobielen. Als tegenwicht tegen de £ 5½ miljoen geïmporteerde kolen steeg de waarde van de uitgeoefende kolen met £ 7½ miljoen in vergelijking met het voorafgaande jaar, wat gelukkig is te danken aan den achturedag en de lagere prijzen. De uitvoer van producten van ijzer en staal, machinerieën en soortgelijke artikelen, is slechts weinig grooter in hoeveelheid en bracht be-

langrijk meer geld op, terwijl de sterk toegenomen export van wollen garens en goederen een gering surplus opleverde tegen de heerschende lagere prijzen. Ongelukkigerwijze overtrof de daling in den katoenprijs de stijging van de vraag en de ontvangsten op deze rekening werden ongeveer £ 9½ miljoen lager.

Wanneer men het achter ons liggende halfjaar vergelijkt met de eerste helft van 1925, dan is de daling in de waarde van den totalen import £ 61 miljoen, en van den totalen export £ 62 miljoen, wat geheel of althans zoo goed als geheel aan de prijsdaling valt te wijten.

Voorzover het den import betreft is de voornaamste factor de daling in de prijzen van voedingsmiddelen en steenkolen, katoen en wol, en katoenen en wollen goederen. Er is echter nog een andere factor van belang, n.l. de enorme ontwikkeling, die de kunstzijde-industrie gedurende de laatste twee jaren in dit land heeft genomen, waarbij zij misschien eenig profijt heeft getrokken van de heffing van een overigens zeer gering beschermend recht. Vergeleken met twee jaar geleden is de import van zijden stoffen, in het bijzonder uit Frankrijk, ongeveer tot op de helft gedaald, terwijl de invoer van kunstzijde een gelijke vermindering heeft ondergaan. De moeilijkheden in de industrie in verband met de staking in Engeland, en de stabiliteit van den Franschen franc mogen voor een gedeelte de oorzaak van deze daling zijn, de werkelijke verklaring is te zoeken in de geweldige stijging van den invoer twee jaren geleden, in anticipatie op de uitvaardiging der nieuwe tarieven. Tezelfdertijd schijnt de productie binnenslands een grootere rol te vervullen in de bevrediging van de binnenlandsche behoefte aan kunstzijde. Dit is gedeeltelijk het gevolg van internationale overeenkomsten tot het vaststellen van invloedssferen, overeenkomsten, die in sommige gevallen door de uitvaardiging van invoerrechten zijn bevorderd.

De uitvoer behoeft slechts weinig commentaar, met uitzondering van het feit, dat de waarde aan katoenen stoffen dit jaar ongeveer £ 73 miljoen bedroeg tegen £ 105 miljoen in 1925, terwijl de hoeveelheid geïmporteerde garens met 10 miljoen lbs. toenam en de export van stukgoederen met 200 yards² daalde, ondanks een geringe verbetering ten opzichte van de cijfers over 1926.

Deze cijfers zijn behalve voor katoen en voor de zware industrieën niet ontmoedigend, doch deze twee groepen zijn de belangrijkste en vormen een vraagstuk, waarvoor het land zich ziet gesteld. De eerste vijf maanden van dit jaar gaven eenige verbetering te zien, doch de statistieken over Juni zijn teleurstellend. De totale uitvoer daalde met £ 9 miljoen, vergeleken met Mei, terwijl de import met ongeveer £ 3 miljoen steeg. Deze verschuiving is juist aan de twee hierboven genoemde groepen van industrie te wijten. Voor zoover het katoen betreft is de daling een gevolg van een vermindering in de vraag uit Indië. Dit kan een gevolg zijn van de vrees voor den oogst van dit jaar en wanneer deze over het algemeen bevredigend blijkt, is het mogelijk, dat de markt zich herstelt. De positie van ijzer en staal is allermint duidelijk. De totale productie van elk van beiden verminderde aanzienlijk gedurende de laatste maand en verscheidene hoogovens werden gesloten. Gedurende dezen tijd van het jaar valt eenige vermindering in productie te verwachten, wanneer men mag oordeelen op grond van de ondervinding zoowel van vóór als van ná den oorlog; de daling is echter aanzienlijk grooter dan de gemiddelde cijfers over een lang tijdperk zouden doen verwachten. Eenige eersteklas concerns, die het in de periode van depressie verstandig hebben aangelegd, verklaren zich met den toestand tevreden, doch voor het meerendeel is het tegenovergestelde het geval en de komende maanden beloven een angstige tijd te worden.

Tot slot dienen wij nog een woord te zeggen over de gevolgen van den buitenlandschen handel op den algemeenen financieelen toestand van het land. Het nadeelig saldo van den zichtbaren buitenlandschen handel, goud en goudspecie inbegrepen, bedroeg gedurende de eerste zes maanden in ronde cijfers £ 210 miljoen tegen £ 206 miljoen in het eerste halfjaar, zowel van 1926 als van 1925. Wanneer men de cijfers van nieuwe kapitaalsuitgiften te Londen voor overzeesche rekening door het uitgeven van aandelen optelt, bedragen de cijfers over de eerste helft van 1927/25 resp. £ 265 miljoen, £ 268 miljoen en £ 243 miljoen. De toestand is derhalve in geen geval slechter dan een jaar geleden en men dient te bedenken, dat deze cijfers ongeveer £ 6½ miljoen omvatten voor de betaling van steenkolen in het afgelopen halfjaar, een betaling, die in wezen valt te wijten aan de algemeene storing van het vorige jaar en die niet zal worden herhaald. Het resultaat echter is alleen verkregen doordat de hooge rentestand, die hier heerschte, in het buitenland de vraag naar geld op de Londense markt heeft beperkt en men dient zich bovendien te herinneren, dat onze goudvoorraad gedurende de eerste helft van 1926 met meer dan £ 8 miljoen toenam, terwijl deze in de afgelopen zes maanden zoo goed als geen stijging te zien gaf. Het feit, dat dit land, d.w.z. de Bank of England, niet in staat is een belangrijk deel van de groote goudbedragen, die hier iedere week worden aangevoerd, te behouden, is althans gedeeltelijk te wijten aan de aflossing van de schulden van het vorige jaar, doch met dat al is het vooruitzicht op een verlaging van den rentestand weinig hoopvol, nu het seizoen, waarin de importen gewoonlijk het grootst zijn, niet ver meer is.

Om terug te keeren tot de betalingsbalans in haar geheel, schijnt men als zeker te mogen aannemen, dat er een toename heeft plaats gehad van onze inkomsten uit scheepvaart, want de vrachten zijn hooger dan een jaar geleden en de omvang van de Engelsche scheepvaart, die in de havens van het Vereenigd Koninkrijk werd in- en uitgeklaard, is in ieder geval toegenomen. Feitelijk is er dus geen sprake van, dat, zoals een jaar geleden het geval was, het land ten koste van zijn kapitaal of van geleend geld zou leven.

AANTEKENINGEN.

Provinciale- en gemeenteleeningen.

De in de Juni-aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde cijfers betreffende de door provinciën en gemeenten in het kwartaal 1 Februari—1 Mei 1927 gesloten leeningen, aangevuld met de overeenkomstige cijfers in de Maart-aflevering opgenomen betreffende het kwartaal 1 November 1926—1 Februari 1927, stellen in staat een vervolg te leveren op het artikel, dat geplaatst werd op bladzijde 84 e.v. in de Economisch-Statistische Berichten van 26 Januari 1927.

Deze nieuwe cijfers maken het thans mogelijk over een driejarig tijdvak na te gaan, welke eischen door provinciën en gemeenten aan de kapitaalmarkt zijn gesteld.

Allereerst mogen hiertoe de in elke jaarperiode opgenomen bedragen worden vermeld met het aantal provinciën en gemeenten, dat deze leeningen heeft aangegaan.

Perioden	Aantal provinciën, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag	Aantal gemeenten, die gelden hebben opgenomen	Opgenomen bedrag
1 Mei '24—1 Mei '25	2	× f 1000 6.200	474	× f 1000 160.469
1 Mei '25—1 Mei '26	10	54.674	629	312.519
1 Mei '26—1 Mei '27	9	35.407	565	233.290

Zoowel voor de provinciën als voor de gemeenten

blijkt in de jaarperiode 1925/1926 het opgenomen bedrag het grootst te zijn geweest, terwijl voor beide het kleinste bedrag wordt aangetroffen in de periode 1924/1925. Ook het aantal provinciën en het aantal gemeenten, dat deze leeningen sloot, was in eerstgenoemde periode het grootst. (Het totaal aantal gemeenten bedroeg op 1 Mei jl. 1079.)

In het navolgende staatje worden de in bovengenoemde perioden gesloten leeningen gesplitst naar de doeleinden, waarvoor geleend is, waarbij de onderscheiding gevolgd is, die sinds 1924 geldt voor de gemeentebegrotingen en -rekeningen.

Nominaal bedrag der geconsolideerde leeningen, verdeeld naar de doeleinden.

Doeleinden ¹⁾	Perioden		
	1 Mei 1924— 1 Mei 1925	1 Mei 1925— 1 Mei 1926	1 Mei 1926— 1 Mei 1927
	× f 1000	× f 1000	× f 1000
Provinciale leeningen			
Openbare werken	—	741	809
Handel en nijverheid	—	792	—
Electriciteitsbedrijven	4.000	5.000	5.000
Conversie	2.200	47.488	28.007
Overige doeleinden	—	652 ²⁾	1.591 ³⁾
Tot. der prov. leeningen	6.200	54.674	35.407
Gemeenteleeningen			
Vroegere diensten	206	54	364
Algemeen beheer	788	1.593	1.084
Openbare veiligheid	719	847	821
Volksgesondheid	2.536	2.379	1.453
Volkshuisvesting	15.522	12.998	22.276
Openbare werken	15.860	10.108	19.480
Eigendommen niet voor den publieken dienst bestemd	10.055	3.134	7.726
Onderwijs, kunsten en wetenschappen	15.017	12.023	7.470
Ondersteuning aan behoefte en werklozen	1.329	1.259	550
Landbouw	75	11	19
Handel en nijverheid	985	465	208
Belastingen	15	—	—
Bedrijven	32.659	45.527	44.525
Kasgeldvoorzieningen	367	—	16
Geldleeningen	82	167	568
Conversie	50.318	213.419	124.346
Overige doeleinden	18.265 ⁴⁾	10.469 ⁵⁾	1.927 ⁶⁾
Tot. der gemeenteleeningen	164.802	314.453	232.836

¹⁾ Voor een nadere omschrijving van de uitgaven ressorteerende onder de verschillende rubrieken zij verwezen naar het begrotingsmodel A der gemeenten, opgenomen in het Provinciaal Blad over 1923 van elk der provinciën. Tot de rubriek „Vroegere diensten” behooren de achterstallige uitgaven van vorige dienstjaren.

²⁾ Voor onbekende doeleinden geleend.

³⁾ Hieronder een bedrag van f 1.400.000 voor nog onbekende doeleinden geleend.

⁴⁾ Als voren f 17.525.000.

⁵⁾ Als voren f 10.060.000.

⁶⁾ Als voren f 645.000.

De totaalcijfers van dit staatje zijn niet gelijk aan die van het eerste staatje, omdat in de gevallen, waarbij een leening in verschillende gedeelten wordt opgenomen, in den verdeelingsstaat naar de doeleinden reeds dadelijk het *totaalbedrag* der leening wordt verantwoord in de periode, waarin voor het eerst gelden worden opgenomen, terwijl in het eerste overzicht een dergelijke leening meermalen voorkomt, doch telkens slechts voor het gedeelte, dat in een bepaalde periode wordt opgenomen.

Zoowel voor de provinciale als voor de gemeenteleeningen blijken de grootste bedragen voor conversiedoeleinden te zijn besteed. Ten einde het toenemend en wederom afnemend bedrag dezer conversieleeningen in verhouding tot de andere leeningen aan te toonen, volgen hieronder deze cijfers over elk der kwartalen sinds 1 Mei 1924. Voor de gemeenteleeningen is in de periode 1 Mei—1 November 1925 de verhouding van de conversie tot de andere leeningen het grootst.

Perioden	Totaal der leeningen × f 1000	Waarvan bestemd voor	
		conversie doeleinden × f 1000	andere doeleinden × f 1000
Provinciale leeningen			
1 Mei '24—1 Aug. '24....	—	—	—
1 Aug. '24—1 Nov. '24....	4.000	—	4.000
1 Nov. '24—1 Febr. '25....	2.200	2.200	—
1 Febr. '25—1 Mei '25....	—	—	—
1 Mei '24—1 Mei '25....	6.200	2.200	4.000
1 Mei '25—1 Aug. '25....	20.172	20.172	—
1 Aug. '25—1 Nov. '25....	25.697	23.246	2.451
1 Nov. '25—1 Febr. '26....	5.105	3.970	1.135
1 Febr. '26—1 Mei '26....	3.700	100	3.600
1 Mei '25—1 Mei '26....	54.674	47.488	7.186
1 Mei '26—1 Aug. '26....	—	—	—
1 Aug. '26—1 Nov. '26....	12.587	8.087	4.500
1 Nov. '26—1 Febr. '27....	21.920	19.920	2.000
1 Febr. '27—1 Mei '27....	900	—	900
1 Mei '26—1 Mei '27....	35.407	28.007	7.400
Gemeenteleeningen			
1 Mei '24—1 Aug. '24....	26.365	101	26.264
1 Aug. '24—1 Nov. '24....	18.210	167	18.043
1 Nov. '24—1 Febr. '25....	38.004	3.711	34.293
1 Febr. '25—1 Mei '25....	82.223	46.339	35.884
1 Mei '24—1 Mei '25....	164.802	50.318	114.484
1 Mei '25—1 Aug. '25....	82.687	60.792	21.895
1 Aug. '25—1 Nov. '25....	55.719	40.890	14.829
1 Nov. '25—1 Febr. '26....	113.818	73.205	40.613
1 Febr. '26—1 Mei '26....	62.229	38.532	23.697
1 Mei '25—1 Mei '26....	314.453	213.419	101.034
1 Mei '26—1 Aug. '26....	75.387	43.055	32.332
1 Aug. '26—1 Nov. '26....	59.442	30.153	29.289
1 Nov. '26—1 Febr. '27....	75.612	44.186	31.426
1 Febr. '27—1 Mei '27....	22.395	6.952	15.443
1 Mei '26—1 Mei '27....	232.836	124.346	108.490

Na de conversie komen de grootste bedragen voor bij de bedrijven, waarvan kwamen ten laste van:

	1 Mei '24— 1 Mei '25 × f 1000	1 Mei '25— 1 Mei '26 × f 1000	1 Mei '26— 1 Mei '27 × f 1000
Electriciteitsbedrijven ..	13.835	5.174	5.613
Gasbedrijven	5.870	3.720	5.364
Grondbedrijven	4.160	3.546	11.160
Woningbedrijven	2.476	8.639	954
Waterleidingbedrijven ..	2.193	7.153	4.346
Overige bedrijven	4.126	17.295	17.088
Totaal	32.659	45.527	44.525

Verder zijn over alle jaarperioden nog belangrijke bedragen geleend voor volkshuisvesting, openbare werken, onderwijs, kunsten en wetenschappen, alsmede ten behoeve van eigendommen niet voor den publieken dienst bestemd.

Een inzicht in de daling van den rentevoet kan men verkrijgen uit onderstaand overzicht, waarin de opgenomen bedragen, waarvan de jaartotalen in kolom 5 van het eerste staatje werden vermeld, verdeeld zijn naar de afzonderlijke kwartalen en naar het rentepercentage. Voor de niet tegen den parikoers gesloten leeningen is telkens berekend, hoe groot de rentevoet zou geweest zijn, wanneer deze leeningen tegen parikoers waren uitgegeven. Tevens zijn in dit staatje de verhoudingscijfers vermeld t.a.v. het totaalbedrag, dat in elk kwartaal is opgenomen.

Voor elk kwartaal zijn de hoogste bedragen vet gedrukt.

De tegen een lageren rentevoet dan 4,5 pCt. opgenomen bedragen zijn betrekkelijk van weinig belang.

Kwamen over de eerste drie kwartalen nog de hoogste percentages voor in de groep van 6—6,5 pCt., in de drie volgende kwartalen is dit het geval voor de groep van 5—5,5 pCt., terwijl voor alle verdere kwartalen het hoogste percentage reeds valt in de groep van 4,5—5 pCt.

In de periode van 1 November 1925 tot 1 November 1926 is in totaal slechts f 8300 geleend, waarvoor

6 pCt. of meer moest betaald worden, terwijl daarna geen enkele leening meer gesloten is, die meer dan 5½ pCt. rente opbracht.

De concentratie op een rentevoet van 4,5—5 pCt. is vooral in de laatste kwartalen duidelijk merkbaar; in het voorlaatste kwartaal is bijna 98 pCt. van alle leeningen in deze groep verantwoord. De daling van dit percentage in het laatste kwartaal tot 97 pCt. is deels ten goede gekomen aan de groep beneden 4,5 pCt., deels aan die van 5—5,5 pCt. Van een bepaalde stijging van den rentevoet is dus uit de cijfers der gemeenteleeningen nog niet veel merkbaar.

Perioden	Rentepercentages					
	Ben. 4,5 %	4,5-5 %	5-5,5 %	5,5-6 %	6-6,5 %	6,5-7 %
Absolute bedragen in duizendtallen guldens						
Mei '24—Aug. '24	186	198	457	792	16.948	1.263
Aug. '24—Nov. '24	12	68	337	527	16.496	1.813
Nov. '24—Feb. '25	111	86	2.946	15.502	19.916	1.047
Feb. '25—Mei '25	11	55	40.595	37.072	3.895	136
Mei '25—Aug. '25	89	142	66.302	9.801	395	40
Aug. '25—Nov. '25	6	24.571	26.758	1.827	33	36
Nov. '25—Feb. '26	713	70.362	43.726	1.489	0,3	—
Feb. '26—Mei '26	459	52.295	8.459	14	—	—
Mei '26—Aug. '26	152	68.686	5.710	14	—	—
Aug. '26—Nov. '26	62	55.161	5.796	108	8	—
Nov. '26—Feb. '27	56	72.990	1.487	—	—	—
Feb. '27—Mei '27	137	22.376	546	—	—	—
In % van het totaal ¹⁾						
Mei '24—Aug. '24	0,93	1,00	2,30	3,99	85,41	6,37
Aug. '24—Nov. '24	0,06	0,35	1,75	2,74	85,68	9,42
Nov. '24—Feb. '25	0,29	0,21	7,44	39,14	50,28	2,64
Feb. '25—Mei '25	0,01	0,07	49,65	45,34	4,76	0,17
Mei '25—Aug. '25	0,11	0,17	81,09	11,99	0,48	0,05
Aug. '25—Nov. '25	0,01	46,16	50,27	3,43	0,06	0,07
Nov. '25—Feb. '26	0,61	60,51	37,60	1,28	0,00	—
Feb. '26—Mei '26	0,75	85,41	13,82	0,02	—	—
Mei '26—Aug. '26	0,20	92,12	7,66	0,02	—	—
Aug. '26—Nov. '26	0,10	90,23	9,48	0,18	0,01	—
Nov. '26—Feb. '27	0,08	97,93	1,99	—	—	—
Feb. '27—Mei '27	0,59	97,04	2,37	—	—	—

¹⁾ In dit cijfer is niet begrepen de door Amsterdam opgenomen premieleening van f 5.000.000,—, rentende 3 pCt., die in verband met haar bijzonder karakter in deze tabel buiten rekening is gelaten.

²⁾ De som van verhoudingscijfers der periode 1 Mei—1 Augustus 1925 is kleiner dan 100 in verband met de in noot 1 genoemde omstandigheid en de percenteering op het totaal opgenomen bedrag.

Voor uitvoeriger bijzonderheden, mede voor wat betreft den stand van de kaspositie der provinciën en gemeenten, zij verwezen naar de hiervoren genoemde afleveringen van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

V.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Ned.-Indië.

De maandstatistiek 1927 No. 4 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De volledige serie omvat 72 artikelen en is verdeeld in vijf groepen. Het onderscheid tusschen de „lange” en de „korte” serie is dit, dat van de 18 extra artikelen der lange serie gedurende 1914—1920 prijzen ontbreken.

Het gemiddelde indexcijfer van alle invoerartikelen (volledige serie) blijft dit jaar nog beneden het gemiddelde van 1926. Januari tot April geven 162, 163, 161 en 161.

Van de vijf groepen hebben de *textiele goederen* tot Maart jl. het hoogste algemeene indexcijfer behouden. In die maand zijn voor de artikelen: *garen, sarongs, kain pandjang en geb. cambrics* belangrijke prijsdalingen ingetreden, waartegen kleine verbeteringen van enkele andere artikelen niet opwogen. Toch is het algemeene prijsniveau nog ruim 70 percent hooger dan in 1913. (i.c. Jan./April 176, 179, 172, 173). Dit vindt zijn verklaring in het feit, dat van de 20 artikelen zes nog ruim 2 maal zoo duur zijn als in 1913, van 10 zijn de prijzen nog 50 tot 90 percent hooger dan in 1913, terwijl slechts drie met 15 tot 50 percent zijn gestegen boven het basisjaar en één artikel n.l. garen sinds Maart jl. beneden het niveau van 1913 is gedaald.

Na de textiele goederen komt de groep *diversen* met een algemeen indexcijfer, dat ruim 70 punten boven het i.c. van 1913 staat. Sinds Maart 1927 heeft deze groep nu het hoogste indexcijfer van de vijf invoergroepen. Dit is te wijten aan de enorme stijging van het *sigarettenpapier* sinds Juni 1926 (sedert Febr. jl. is het indexcijfer van dit artikel tot 421 gestegen), waardoor het groepsindexcijfer, dat in Mei 1926 reeds tot 157 was gedaald, in de volgende maand tot 176 steeg, dus met 19 punten, en op deze hoogte is blijven staan.

Het gemiddelde prijsverloop van de drie overige groepen, n.l. *levensmiddelen*, *metalen* en *chemicaliën*, verschilt niet veel van elkander. De groepsindexcijfers staan ongeveer op 150.

Behoudens onbeteekenende veranderingen zijn de prijzen van de levensmiddelen en chemicaliën in de laatste maanden vrij constant. Van de eerste groep hebben *kedelee* en *melk* (met de laagste indexcijfers 102 en 108) in April j.l. bijna het oude niveau van 1913 wederom bereikt, terwijl *whisky* het hoogste indexcijfer van deze serie heeft, n.l. 239.

Van de tweede groep hebben *azijnzuur* (i.c. 107), *minerale was* (i.c. 108) en *zwavelzure ammonia* (i.c. 92) de laagste cijfers, terwijl *hars* nog steeds, hoewel de prijs in de laatste maanden is gedaald, met 223 het hoogste indexcijfer van deze groep behoudt.

In de groep metalen vertoonen de laatste maanden enkele *ijzersoorten* een prijsstijging, de prijzen van de overige artikelen hebben geen wijziging ondergaan.

Uitvoer. Het gemiddelde prijsverloop van de 20 *uitvoerartikelen* wordt weergegeven door het algemene indexcijfer van deze groep, dat in de laatste maand 128 bedroeg. Staan dus de groothandelsprijzen van deze goederen gemiddeld op een niveau, dat 28 procent boven het prijsniveau van 1913 ligt, slechts één artikel met name *katjang idjoe* (indexcijfer 130) staat ongeveer op dezelfde hoogte. Van de overige artikelen zijn er zes (*arachides*, *katjang-olie*, *cacao*, *kapokpitten*, *tweedehandsch suiker*, *tapioka*), die 10 tot 20 procent, vijf (*damar*, *djarakpitten*, *koffie*, *eerstehandsch suiker*, *tin*), die 40 tot 50 procent, drie (*kapok*, *mais*, *thee*), die 60 tot 70 procent boven het niveau van 1913 staan en één artikel, n.l. *peper* staat ongeveer 100 procent hoger. Hiernaast komen dan vier artikelen, die beneden het niveau van het basisjaar zijn gedaald, n.l. *copra*, *koehuiden*, *rubber*, *citronella-olie*, die resp. 6, 26, 31 en 55 procent zijn gezakt.

Van zeven artikelen (*arachides*, *cacao*, *copra*, *damar*, *katjang-idjoe*, *koehuiden*, *thee*) zijn de gemiddelde indexcijfers voor de jaren 1923—1926 op ongeveer dezelfde hoogte, met schommelingen van ± 20 punten, tusschen het laagste en hoogste indexcijfer van die jaren, blijven staan. Voor al deze goederen, met uitzondering van de beide laatste, bracht 1927 weinig verandering. *Katjang idjoe* is in de jongste maand 26 punten beneden het jaargemiddelde van 1926 gedaald.

De gemiddelde prijzen van *thee* waren in de laatste vier jaar vrij constant, ongeveer tweemaal zoo hoog als in 1913, niettegenstaande van Maart—October 1925 een inzinking plaats vond, waarvan het laagste punt in Mei (i.c. 184) viel. Na October 1926, met het indexcijfer 200, daalden de prijzen weer, zoodat in December (i.c. 185) weer het laagterecord van 1925 werd bereikt. In Januari 1927 zette de daling zich voort met 23 punten (i.c. 162); sindsdien is eenige verbetering merkbaar. In April jl. is het indexcijfer tot 171 gestegen.

Van de artikelen wier indexcijfers in de laatste jaren sterk wisselden zijn rubber, mais en peper reeds meerdere malen aan uitvoerige besouwingen onderworpen.

Omtrent *tin* valt op te merken, dat de prijs hiervoor in 1923 ongeveer gelijk aan die in 1913 was; het indexcijfer was gemiddeld 101. In de laatste drie jaren is dit met schommelingen voortdurend gestegen, zoodat April 1927 153 brengt.

De prijs van *eerstehandsch suiker* heeft zich in de jaren 1923—1926 (i.c. 220, 214, 148, 151) op een ietwat hooger niveau kunnen handhaven dan die van *tweedehandsch suiker* (i.c. 209, 182, 127, 132). In 1927 is tot nog toe weinig verandering ten opzichte van het verloop in 1926 te bespeuren.

Citronella-olie bereikte in November 1924 met het indexcijfer 166 het hoogtepunt, waarna het met groote sprongen voortdurend en snel bleef dalen tot 51 in December 1926. Dit jaar zijn de prijzen weer teruggegaan en in April jl. is de prijs slechts 45 procent van die in 1913.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers voor artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.						Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textielgoederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾	Totaal		
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1922.	208	166	172	170	175	181	129	170
1923.	208	163	174	170	169	180	149	173
1924.	212	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	161	150	165	172	146	166
Juli 1926.	183	160	149	153	156	162	132	156
Augustus „	182	159	149	155	156	162	131	155
September „	181	157	151	154	157	162	132	156
October „	178	156	150	154	175	164	133	158
November „	177	151	151	153	175	163	135	157
December „	175	152	149	151	173	162	136	156
Januari 1927.	176	151	150	152	173	162	136	156
Februari „	179	151	152	152	175	163	132	156
Maart „	172	149	153	152	175	161	129	154
April „	173	148	151	152	175	161	128	154

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

De kleinhandelsprijzen der *inheemsche* artikelen hebben de laatste twee jaren slechts geringe wijzigingen ondergaan, zoodat het gemiddelde prijsverloop van deze serie op eenzelfde niveau is gebleven, n.l. ongeveer 70 procent boven het niveau van 1913.

In de afgelopen maanden geven de *rijst*prijzen de seizoensdaling te zien, terwijl de prijzen van *eieren*, nu het Javaansch Nieuwjaar achter den rug is, ook aanzienlijk teruggegaan zijn.

Ook de *uitheemsche* artikelen, waarvan het gemiddelde prijsverloop op een belangrijk lager niveau staat dan dat van de inheemsche, hebben zich op dezelfde hoogte gehandhaafd gedurende de laatste maanden.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	Inheemsch ¹⁾	Uitheemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	158
Mei 1926 ..	171	146	159	157
Juni „ ..	170	147	159	157
Juli „ ..	167	146	157	154
Augustus „ ..	167	148	157	155
September „ ..	167	148	158	155
October „ ..	170	145	158	155
November „ ..	168	145	157	154
December „ ..	171	147	159	157
Januari 1927 ..	168	145	158	155
Februari „ ..	172	143	157	156
Maart „ ..	169	143	156	154
April „ ..	168	145	156	155
Mei „ ..	166	149	158	156

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

Passerprijzen. De prijzen der landbouwgewassen, uitgezonderd *mais*, bevogen zich in begin 1926 op een hooger niveau dan in 1925, voornamelijk ten gevolge van de lange droogte in dat jaar en van den slechten padjoogst in Mid- en Oost-Java. In de laatste maanden van 1926 en de eerste van 1927 zijn de prijzen echter lager dan eind 1925 en begin 1926 toen ze abnormaal hoog waren.

De seizoensdaling is merkbaar bij de prijzen van *rijst* en *mais*; door den slechten oogst zijn daarentegen de prijzen van *klappers* de laatste maanden opgelopen. Van 1921—1925 was de prijs van klappers gemiddeld 7 cent per stuk. In 1926 steeg de prijs tot 7½ cent, dit bleef nog in Januari j.l., waarna hij voortdurend steeg tot 9½ cent in April.

BOEKAANKONDIGING.

Medezeggenschap bij de Overheidsbedrijven en -diensten, door F. van Meurs; 1927, Ned. Bond v. personeel in overheidsdienst te Amsterdam, Amsterdam.

Door den Ned. Bond van personeel in overheidsdienst is onlangs uitgegeven een studie van den heer F. van Meurs, die op dit gebied reeds meer heeft ge-

publiceerd, over de „medezeggenschap” bij de overheidsdiensten en -bedrijven. Aanleiding hiertoe was een reis van een kleine commissie naar Duitsland om een onderzoek in te stellen naar de ervaringen bij de overheidsdiensten, verkregen met de toepassing der bekende bedrijfsradenwet van 1920, met het doel daaruit voor het streven van den bond steun te putten.

Het boek bevat dan ook eerst een overzicht van de werking dezer wet in 10 groote Deutsche steden, vervolgens beschouwingen over hetgeen die werking leert voor ons land en eindelijk voorstellen aan den bond tot het innemen van een standpunt voor zijn actie in dezen. Bij het onderzoek in Duitsland werd speciaal gelet op overeenkomst en verschil tusschen de bedrijfsraden en onze zoogen. dienstcommissies en op den invloed, dien het personeel uitoefent op het technisch en commercieel beheer der bedrijven.

Naar onze meening heeft de heer *Van Meurs* een verdienstelijk werk verricht door op zoo duidelijke wijze den stand van zaken van het oogenblik weer te geven en aldus een goeden grondslag te leggen voor verdere discussie en event. actie en ook tegenactie!

In deze materie zeker is het in de eerste plaats noodig om goed te onderscheiden: niet alleen, wat men onder „medezeggenschap” verstaat, maar ook waarop men haar wil toepassen.

Medezeggenschap is nl. altijd een vaag begrip geweest en altijd is er twijfel, of zij, die het woord gebruiken, daarmede uitsluitend bedoelen „mede te zeggen hebben, mede beslissen” dan wel of zij er ook onder willen laten vallen „meespreken, mee advies geven, mee overleggen”.

De heer *Van Meurs* is, blijkens de definities, die hij op blz. 12 geeft, en blijkens den geheelen verderen inhoud van zijn boek, reeds zeer tevreden met het laatste en eischt, althans op het oogenblik, geenszins, dat de vertegenwoordigers van het personeel, waaraan zoogen. „medezeggenschap” is gegeven, ook stem hebben, deelnemen aan de beslissingen, die door de bedrijfsleiding worden genomen. Immers hij verklaart, dat het beginsel der medezeggenschap meebrengt, dat op de plaats, waar de voortbrenging geschiedt, alle werknemers „betrokken worden bij de regeling der productie”. Meespreken is dus voldoende. In de vraag, waarin de medezeggenschap moet bestaan, ligt ook niet het zwaartepunt van het boekje, dat dus even goed als titel had kunnen krijgen: „De invloed van het personeel der overheidsbedrijven en -diensten in de leiding.” Daardoor worden ook niet behandeld de groote bezwaren, die o.a. te Amsterdam uit het „medebeslissingsrecht” worden ondervonden.

Het zwaartepunt van de studie van den schrijver ligt in de behandeling van deze twee vragen: ten aanzien van welke handelingen de invloed moet worden toegekend en hoe de medewerking van het personeel is te organiseeren.

Zeer terecht onderscheidt hij drie functies, waarbij deze kan te pas worden gebracht: 1e. de eigenlijke arbeidsvoorwaarden; 2e. de verhoudingen, waaronder het personeel werkt, en 3e. de commercieele en technische leiding, voor zoover zij geheel buiten het sub 1e. en 2e. bedoelde staat. Van deze drie gaat hij na, hoe de regeling in de tien Deutsche steden is, wat hiervan in ons land bestaat en hoe de regeling zou moeten zijn.

In de Deutsche steden heeft men, wat de beide eerste punten betreft, de bedrijfsraden, die door de bovengenoemde wet worden geregeld; wat het 3e punt betreft wordt hier en daar een vertegenwoordiger van het personeel toegelaten in de vergadering der commissie van beheer van een bedrijf, waarbij deze dan echter ook de bevoegdheid heeft, onderwerpen door een sub-commissie, zonder dien vertegenwoordiger, te laten behandelen.

In ons land is in het overheidsbedrijf het „georganiseerd overleg” over de arbeidsvoorwaarden reeds vrij algemeen, heeft men voor de arbeidsverhoudingen de

dienstcommissies en te Amsterdam de „veiligheidscommissies” en laten, wat het derde punt betreft, tot dusver van alle gemeenten alleen Leeuwarderadeel en Sloten de dienstcommissies ook meespreken over „technische en administratieve aangelegenheden”, terwijl, naar bekend is, het Utrechtsche provinciale electriciteitsbedrijf in den raad van commissarissen een vertegenwoordiger van het personeel heeft opgenomen.

De bestudeering van de werking van al deze colleges brengt den schrijver ten slotte tot de conclusie, dat de organisatie van de drie onderwerpen van medezeggenschap verschillend behoort te zijn. Hij wijst erop, dat de eerste groep, de arbeidsvoorwaarden, vakverenigingszaak is. Hij toont aan, dat de bedrijfsraden in de Deutsche steden, die van oorsprong communistisch zijn (deelneming van het geheele personeel aan de leiding, dus verkiezing der leden door het personeel), slechts daar duurzaam zijn gebleken, waar zij een goed gefundeerde vakvereniging achter zich hebben, waar die vakvereniging een onderafdeelingsbestuur heeft ingesteld, dat zich speciaal met de arbeidsvoorwaarden in het desbetreffende bedrijf bezig houdt en zorgt, dat in den bedrijfsraad zitting krijgen mannen met voldoende kennis en bekwaamheid om de ter sprake komende onderwerpen ook uit een algemeen bedrijfs oogpunt te kunnen beoordeelen. Vandaar dat hij verre de voorkeur geeft aan de Nederlandsche dienst- en centrale commissies, die gebaseerd zijn op de vakverenigingen en waarvan niet het personeel der onderneming, maar de vakvereniging de leden aanwijst. Daardoor komen de ongeorganiseerden natuurlijk in een ongelukkige positie, maar de vakverenigingsman juicht dat, zooals van zelf spreekt, toe.

De tweede groep, de verhoudingen, waaronder het personeel werkt, raakt rechtstreeks dit personeel en, aangezien om hierover te kunnen meespreken (het betreft bijv. verbetering van gereedschappen, invoering van nieuwe werkmethodes, toepassing van de modernste machines, betere werkverdeling; de schr. brengt er ook onder het uitvoeren van werk in eigen beheer of bij aanbesteding) kennis van het werk zelf noodig is, moeten hier de commissies dus uit het personeel zelf voortkomen, zooals te Amsterdam met de veiligheidscommissies ook het geval is. De schr. stelt hiertoe de vorming van „groepsraden” (en wel meer dan één in elke onderneming, naar den aard van het werk) voor en, opdat de vakvereniging toch vooral niet er buiten blijft, wil hij dan de leden door het personeel laten kiezen uit kandidaten, door de vereenigingen gesteld.

En dan komt ten slotte de medezeggenschap in het eigenlijk beheer, het moeilijkste punt. Opmerkenwaardige dingen zegt de schr. hieromtrent: hij erkent ten volle (blz. 146) wat wij herhaaldelijk hebben betoogd, „dat het werk van enkele afgevaardigden van het personeel in den ondernemingsraad of in den raad van commissarissen of in een commissie van beheer te ver van dat personeel verwijderd ligt om het bevrediging te geven”. Hij verwacht, dat de arbeidsvreugde reeds tot uitdrukking zal komen bij medezeggenschap in den „groepsraad”.

En verder: Bij medezeggenschap in het beheer past toch kwalijk, dat in het bedrijf ondergeschikte personen in het bestuursapparaat over en boven den directeur kunnen zijn gesteld (bl. 138); afgescheiden van verschillende andere bezwaren spreekt ook dit bezwaar sterk, dat het bij de verstrekkende bevoegdheden van een beheerscommissie niet denkbeeldig is, dat men zou meebeslissen over de positie van een groep, waartoe men zelf behoort. Conclusie: in een beheerscommissie kunnen slechts personen zitting nemen, die niet in het bedrijf zelf werkzaam zijn.

Maar dan rijst toch onmiddellijk de vraag: op welken grond zal men dan eigenlijk mede laten beheeren door personen, die met het bedrijf niets te maken hebben, *als dit ook niet eens de arbeidsvreugde van het personeel verhoogt?* Daarop geeft de heer *Van*

Meurs geen antwoord; het eenige, wat men vindt, is deze merkwaardige opmerking (blz. 13): „Voor de toekenning van medezeggenschap in het overheidsbedrijf behoeft geen rechtsgrond aangewezen te worden. Van nature ligt hij in den aard van dit bedrijf”.

Wat kan met deze uiting bedoeld zijn? Wij begrijpen, dat men het natuurlijk vindt, dat het personeel het recht wordt gegeven over zijn eigen belangen en ook over zijn eigen werk mee te spreken; wij achten het ook natuurlijk, dat in het gemeenschapsbedrijf de gemeenschap meesprekt en wel door haar eigen vertegenwoordigers, genomen uit het vertegenwoordigend lichaam, in welk lichaam het personeel, waarvoor zij, die den leeftijd daarvoor hebben, kiezer zijn, daar evenzeer zijn vertegenwoordiging vindt. Maar is het even natuurlijk, dat dit personeel daarnaast nu nog eens wordt vertegenwoordigd door eenige willekeurige personen, die geen waarborgen bieden, dat zij kennis van zaken hebben, al dringt de heer Van Meurs erop aan, toch vooral te zorgen zoodanige personen aan te wijzen? Dit komt geenszins overeen met hetgeen in het bekende „Socialisatie-rapport” der S.D.A.P. als noodzakelijk wordt aangegeven; hier beperkt zich de medezeggenschap tot de arbeidsvoorwaarden, de arbeidsregeling en de bevordering der productiviteit van den arbeid. Het is meer in overeenstemming met het rapport over bedrijfsorganisatie en medezeggenschap van N.V.V. en S.D.A.P., doch ook hier wordt meer bewezen dan bewezen, dat de „bedrijfsgeenoten” medebeheeren moeten. En dan treft het sterk, dat hier de eisch, dat de „bedrijfsgeenoten” mee te zeggen moeten hebben, wordt gesteld, terwijl de heer Van Meurs de Deutsche bedrijfsraden, die dit denkbeeld verwezenlijken en die gebaseerd zijn op het meespreken der „bedrijfsgeenoten”, als communistisch afwijst.

Terwijl, om te resumeeren, dus den heer Van Meurs de verdienste niet kan worden ontzegd, dat hij de kwesties, die de medezeggenschap meebrengt, scherp heeft gesteld, zooals dat tot dusverre nog niet was geschied, komt hij, naar onze meening, hierin tekort, dat hij nalaat aan te geven, welke voordeelen het overheidsbedrijf zelf van de medezeggenschap heeft, en dat wel in tweeërlei opzicht, zoowel theoretisch als practisch.

Wat kan het nut zijn van een regeling, waarbij een willekeurige vakvereenigingsbestuurder geroepen wordt een electriciteits- of waterleidingbedrijf mede te beheeren, en welk nut heeft het voor het bedrijf opgeleverd, waar een dergelijke regeling reeds is toegepast? Over deze vraag vinden wij nog maar altijd geen opheldering. De heer Van Meurs noemt op blz. 53—65 wel enkele verbeteringen op, die in Deutsche bedrijven met bedrijfsraden zijn tot stand gekomen (invoering van meer moderne werkwijzen, propaganda voor gasverbruik in de huishouding, automatische lantaarn-ontsteking, vuilvervoer door auto's, veevervoer door auto's, en derg.); gedeeltelijk betreffen deze echter de arbeidsverhoudingen, dus het tweede der drie genoemde groepen, en voorts is het zeer goed mogelijk, dat de heer Van Meurs onder invloed van de Deutsche kameraden, die hem hebben ingelicht, den invloed van den bedrijfsraad hier en daar wel eens wat overschat. Het spreekt trouwens van zelf, dat buitenstaanders aan het beheer eener onderneming ook wel eens een goeden raad kunnen geven, maar dat brengt nog niet mee, dat men hun dan daarin een vaste plaats moet geven.

Duidelijk blijkt uit het interessante boek van den heer Van Meurs, dat er ontwikkeling is in de toepassing der „medezeggenschap”, dat zij zich een plaats heeft veroverd, waarvan zij niet meer zal worden verdrongen, dat zij ook, zoolang zij zich beperkt tot hetgeen noodig is om het personeel in de onderneming een behoorlijke positie te verzekeren en het genoegen in hun werk te verhoogen, *mits goed geregeld*, nuttig en noodig is te achten, maar even duidelijk blijkt, dat

een uitbreiding buiten die grenzen nog geenszins behoorlijk is gefundeerd en dat er meer noodig is dan hij geeft om van de noodzakelijkheid dier uitbreiding de overtuiging te wekken.

VAN ZANTEN.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens)

	Juni 1927	Sedert 1 Januari 1927	Overeenkomstige periode 1926
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	3.594.507	12.350.563	11.838.723
Personeele belasting ..	3.486.659	10.623.834	10.530.551
Inkomstenbelasting ..	6.758.538	60.478.007	59.342.923
Vermogensbelasting ..	540.790	6.868.279	5.584.419
Dividend- en tantiemebelasting	2.340.631	5.981.584	5.410.194
<i>Invoerrechten.</i>	4.540.690	29.014.943	29.331.052
<i>Statistiekrecht.</i>	357.156	2.090.178	1.994.853
<i>Accijnzen.</i>			
Zout	175.484	1.129.997	1.004.724
Geslacht	846.810	4.900.117	4.728.562
Wijn	604.720	1.397.296	1.392.962
Gedistilleerd	4.015.969	22.200.734	22.051.524
Bier	1.220.038	5.788.542	5.379.302
Suiker	3.342.520	21.116.172	21.275.957
Tabak	2.045.850	11.120.378	11.254.438
Belasting op gouden en zilveren werken	82.191	484.761	429.894
Belasting op rijwielen ..	189.057	6.557.262	6.405.699
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	2.081.675	14.544.822	12.120.746
Registratierechten	1.826.757	11.176.739	10.727.039
Successierechten	4.072.398	26.192.658	22.494.352
<i>Domeinen, wegen en vaarten.</i>	169.122	1.583.963	1.689.592
<i>Staatsloterij.</i>	168.961	404.230	404.179
<i>Jacht en visscherij.</i>	28.228	32.556	30.899
<i>Loodsgelden.</i>	379.780	2.439.950	2.178.085
<i>Mijnen.</i>	—	—	—
Totaal-Generaal ..	42.868.531	258.447.565	247.600.669

¹⁾ Hieronder begrepen f 421.074 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ Idem f 3.166.850. ³⁾ Idem f 2.436.772.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juni 1927	Sedert 1 Januari 1927	Overeenkomstige periode 1926
Verdedigingsbelast. Ia	165.304	2.077.936	1.670.882
Verdedigingsbelast. Ib	599.010	7.407.519	6.330.064
Verdedigingsbelast. II	1.743.767	14.777.973	15.161.121
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	720.273	2.475.029	2.390.203
Personeele belasting ..	689.082	2.148.721	2.186.883
Inkomstenbelasting ..	1.889.400	14.955.018	15.930.589
Vermogensbelasting ..	141.490	1.758.257	1.394.242
Dividend- en tantiemebelasting	772.408	1.973.923	1.785.364
Accijns op Suiker	668.504	4.223.234	4.255.191
„ „ Wijn	120.944	279.459	278.593
Gedistilleerd	401.597	2.220.073	2.205.152
Zegelrecht van buitl. eff.	135.078	1.106.026	431.701
Totaal	8.046.857	55.403.168	54.019.985

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting	4.037.727	4.691.663	—

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1927.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1923/24	—	—	—	2.593
1924/25	—	—	1.003.442	3.528
1925/26	49.542	585.581	3.261.088	30.239
1926/27	3.757.107	3.548.163	55.998.607	6.800.813
1927/28	8.543.914	6.490.090	214.870	31.106
Totalen ..	12.350.563	10.623.834	60.478.001	6.868.279

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Bk.	(Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
	(Bel. Binn. Eff. 4½ 3 Feb. '27)	N.Bk. v. Denem. 5 24 Juni '26
	(Vrsch. in R.C. 5½ 3 Feb. '27)	Zweedsche Rbk 4 21 Apr. '27
Javasche Bank...	4 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 4½ 26 Oct. '26
Bank van Engeland	4½ 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-slowakije .. 5 8 Mrt. '27
Duitsche Rijksbank	6 10 Juni '27	N.Bk. v. O'rijk. 6 4 Feb. '27
Bank v. Frankrijk.	5 14 Apr. '27	N. Bk. v. Hong. 6 25 Aug. '26
Belgische Nat. Bnk.	5 22 Juni '27	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Fed. Res. Bank N.Y.	4 12 Aug. '26	Z.-Afr. Res. bnk 5½
Bank van Spanje..	5 23 Mrt. '23	

OPEN MARKT.

Data	1927				1926	1925	1914
	16 Juli	11/16 Juli	4/9 Juli	27 Juni/2 Juli	12/17 Juli	13/18 Juli	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	3½	3½-1/2	3½-5/8	3½-5/8	2½-7/8	2½-3/4	3½-3/16
Prolong.	3½	3-1/4	3¼-1/2	3¼-4	2¼-3/4	1¾-2½	2¼-3/4
Londen Daggeld ..	3-1/2	3-4	2¾-4	2½-5½	3-5	3-3/4	1¾-2
Partic. disc.	4½-16-3/8	4½-16-3/8	4½-16-3/8	4½-16	4¼-3/8	4½-16-7/16	2¼-3/4
Berlijn Daggeld ..	7-8½	6-8½	6-9	4-10	3-5½	8-11	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d...	5/8	5/8	5/8	5/8-6	4½	7/8	—
56-90 d...	5/8	5/8	5/8	5/8-6	4½	7/8	2½-1/2
Waren-wchsel.	6-1/4	6-1/4	5/8-6¼	6-1/2	47/8-5½	9-1/8	—
New York Call money	4-1/4	4-1/4	4-3/4	4½-5¼	4-3/4	3¾-5¼	1¾-2½
Partic. disc.	3/8	3/8	3¼-7/8	3/8	3/2	3/8	—

1) Call money-koers van 15 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag. 2) Noteering van Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen*)	Berlijn*)	Parijs*)	Brussel*)	Batavia 1)
12 Juli 1927	2.49 5/8	12.12	59.25	9.77 1/4	34.71 1/2	100
13 " 1927	2.49 5/8	12.12	59.25	9.77 1/4	34.62	100
14 " 1927	2.49 5/8	12.12	59.26	9.77 1/4	34.71 1/2	100
15 " 1927	2.49 11/16	12.12 1/2	59.28 1/2	9.77 1/2	34.71 1/2	100
16 " 1927	—	12.12 3/8	59.27 1/2	9.77 1/2	34.71	100
18 " 1927	2.49 5/8	12.12	59.29	9.77 1/2	34.70 1/2	100
Laagste d.w. 1)	2.49 1/2	12.11 1/2	59.14	9.77	34.69	99 7/8
Hoogste d.w. 1)	2.49 3/4	12.12 1/4	59.32 1/2	9.78	34.74	100 1/8
11 Juli 1927	2.49 5/8	12.12 1/8	59.16 1/2	9.77 1/2	34.71 1/2	100
4 " 1927	2.49 9/16	12.12	59.14 1/2	9.77 1/2	34.68 1/2	100
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 1/2	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland*)	Weenen*)	Praag 1)	Boeka-rest 1)	Milaan**)	Madrid**)
12 Juli 1927	48.05	35.15	7.40	1.55	13.59	42.86
13 " 1927	48.05	35.15	7.40	1.52 1/2	13.57	42.62 1/2
14 " 1927	48.05 1/2	35.15	7.40	1.54	13.56 1/2	42.70
15 " 1927	48.06	35.17 1/2	7.40	1.52 1/2	13.57	42.75
16 " 1927	48.06	35.17	7.40	1.54	—	—
18 " 1927	48.06	35.17 1/2	7.40	1.55	13.54 1/2	42.60
Laagste d.w. 1)	48.02	35.10	7.39	1.50	13.51	42.60
Hoogste d.w. 1)	48.07	35.20	7.41	1.60	13.62	42.90
11 Juli 1927	48.05	35.15	7.40	1.57 1/2	13.60	42.70
4 " 1927	48.04 1/2	35.15	7.40	1.54	13.77	42.75
Muntpariteit	48.—	35.—	7.40	1.54	48.—	48.—

Data	Stock-holm*)	Kopen-hagen*)	Oslo*)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
12 Juli 1927	66.85	66.72 1/2	64.52 1/2	6.30	106	2.49 5/8
13 " 1927	66.85	66.72 1/2	64.45	6.29	106	2.49 5/8
14 " 1927	66.85	66.72 1/2	64.45	6.29	106	2.49 5/8
15 " 1927	66.85	66.75	64.47 1/2	6.29	106	2.49 5/8
16 " 1927	66.86	66.75	64.45	6.29	106	2.49 5/8
18 " 1927	66.85	66.75	64.45	6.28 1/2	106	2.49 5/8
Laagste d.w. 1)	66.80	66.65	64.40	6.27 1/2	105 3/4	2.49
Hoogste d.w. 1)	66.90	66.75	64.55	6.31	106 1/4	2.49 1/2
11 Juli 1927	66.85	66.72 1/2	64.55	6.30	106	2.49 5/8
4 " 1927	66.87 1/2	66.72 1/2	64.55	6.30	106	2.49 5/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 5/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
12 Juli 1927	4,85 1/2	3,91 1/2	23,73	40,06
13 " 1927	4,85 1/2	3,91 1/2	23,74	40,06
14 " 1927	4,85 1/2	3,91 1/2	23,74	40,06
15 " 1927	4,85 17/32	3,91 1/2	23,74	40,05 1/2
16 " 1927	4,85 9/16	3,91 1/2	23,74	40,05 1/2
18 " 1927	4,85 17/32	3,91 1/2	23,76 1/2	40,06
19 Juli 1926	4,86 1/2	2,15 1/2	23,80	40,20 1/2
Muntpariteit ..	4,8667	19,30	23,81 1/2	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	2 Juli 1927	9 Juli 1927	11/16 Juli 1927 Laagste/Hoogste	16 Juli 1927
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 1/4	97 1/4	97 1/16-97 1/16	97 1/4
Athene	Dr. p. £	359 1/4	365	363	370
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 1/4	1/10 7/8	1/10 1/2	1/10 1/2
Budapest ...	Pen. p. £	27.87 1/2	27.86 1/2	27.84	27.89
B. Aires 1) ...	d. p. \$	47 23/32	47 3/4	47 23/32	47 1/2
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 7/8	1/5 1/8	1/5 3/4	1/5 7/8
Constantin ...	Piast. p. £	942 1/2	940	940	955
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/0 7/8	2/0 3/8	1/11 7/8	2/0 7/16
Kobe	Sh. p. yen	1/11 3/8	1/11 1/8	1/11 3/8	1/11 1/8
Lissabon 1) ..	d. per Esc.	215 1/2	215 1/2	215 1/2	215 1/2
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo 1)	d. per \$	48 3/4	48 3/4	48 3/4	49 1/8
Montreal 1) ..	\$ per £	4.86 3/8	4.86 3/8	4.86 1/8	4.86 3/8
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	585 1/32	518 1/16	518 1/16	555 1/16
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/6 1/8	2/6 1/8	2/6 1/8	2/6 1/8
Singapore ...	id. p. \$	2/3 3/4	2/3 3/4	2/3 3/4	2/3 3/4
Valparaiso 2)	\$ p. £	39.84	39.84	39.79	39.82
Warschau ...	Zl. p. £	43 1/2	43 1/2	43	44

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1) N.York 1)	Londen
11 Juli 1927..	25 10/16	56 1/8
12 " 1927..	26	56 1/8
13 " 1927..	25 7/8	56 1/8
14 " 1927..	25 7/8	56 1/8
15 " 1927..	25 7/8	56 1/8
16 " 1927..	25 10/16	56 1/8
17 Juli 1926..	29 11/16	64 7/8
20 Juli 1914..	24 11/16	54 1/8
11 Juli 1927....	84/11 1/2	84/11 1/2
12 " 1927....	84/10 3/4	84/10 3/4
13 " 1927....	84/11 1/2	84/11 1/2
14 " 1927....	84/11 1/2	84/11 1/2
15 " 1927....	84/11 1/2	84/11 1/2
16 " 1927....	84/11 1/2	84/11 1/2
17 Juli 1926....	84/10 3/4	84/10 3/4
20 Juli 1914....	84/11	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	7 Juli 1927	15 Juli 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank....	f —	f 9.509.275,37
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 329.146,66	" 715.810,35
Voorshot op ult. Mei 1927 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 22.626.193,35	" 11.487.254,55
Voorshotten aan de koloniën.....	" 18.697.777,63	" 15.954.392,36
Kasverd. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 128.345.956,69	" 127.433.014,69
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabele	—	—
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	" 16.095.464,86	" 15.415.539,70
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	" 2.385.348,03	" 2.385.348,03
Verplichtingen.	7 Juli 1927	15 Juli 1927
Voorshot door de Nederl. Bank	f 950.750,36	f —
Schatkistbiljetten in omloop.....	" 58.722.000,—	f 58.722.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 29.580.000,—	" 29.580.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Zilverbons in omloop.....	" 12.058.633,—	" 11.945.918,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) ..	—	—
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) ..	" 14.605.604,62	" 6.550.698,46
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) ..	" 30.648.396,73	" 30.534.379,96
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	" 980.000,—	" 980.000,—
Id. aan diverse instellingen 2)	" 5.460.357,34	" 5.487.242,40

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	9 Juli 1927	16 Juli 1927
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	—	f 37.208.000,—
In 's lands kassen aanwezig	—	—
Verplichtingen:	9 Juli 1927	16 Juli 1927
Voorshot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	f 9.123.000,—	f 5.985.000,—
Voorshot Javasche Bank aan N.-Indië	" 8.490.000,—	" 11.169.000,—
Schatkistpromessen in omloop	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 30.023.000,—	" 30.535.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 2.625.000,—	" 2.653.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarsbank.	" 1.325.000,—	" 1.488.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 18 Juli 1927.

		Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 127.151.415,16 Bijbnk. " 11.223.735,69 Ag. sch. " 15.157.888,48	f	153.533.039,33
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—		—
Idem eigen portef.	f 135.926.264,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—		135.926.264,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 46.561.593,99 Bijbnk. " 7.907.371,69 Ag. sch. " 74.025.857,37	f	128.494.823,05
Op Effecten	f 122.385.623,05		—
Op Goederen en Spec.	" 6.109.200,—		128.494.823,05
Voorschotten a. h. Rijk	—		—
Munt en Muntmateriaal			—
Munt, Goud	f 68.235.310,—		—
Muntmat., Goud	" 333.570.662,20		—
	f 401.805.972,20		—
Munt, Zilver, enz.	" 28.410.265,16		—
Muntmat., Zilver	—		430.216.237,36
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	—		23.631.448,02
Gebouwen en Meub. der Bank	—		5.000.000,—
Diverse rekeningen	—		22.947.047,64
	f		899.748.859,40
		Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—		—
Reservefonds	" 7.027.840,39		—
Bijzondere reserve	" 8.000.000,—		—
Pensioenfonds	" 4.692.714,65		—
Bankbiljetten in omloop	" 797.202.315,—		—
Bankassigatiën in omloop	" 469.126,88		—
Rek.-Cour. f Het Rijk	f 15.464.021,23		—
saldo's: Anderen	" 41.211.315,87		56.675.337,10
Diverse rekeningen	—		5.681.525,38
	f		899.748.859,40
Beschikbaar metaalsaldo	f 258.844.465,18		—
Op de basis van 1/5 metaaldekking	" 87.975.109,38		—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	—		1.294.222.325,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
18 Juli '27	68.235	333.571	797.202	57.144	258.844	50
11 " '27	68.275	333.571	808.322	52.231	257.397	50
4 " '27	68.325	335.519	825.263	39.532	258.799	50
27 Juni '27	68.458	335.517	782.673	54.948	264.724	52
20 " '27	68.559	341.498	779.530	64.147	269.197	52
13 " '27	63.634	351.459	795.429	51.110	273.096	52
19 Juli '26	64.736	356.282	822.478	66.762	270.006	50
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
11 " 1927	161.845	—	125.733	134.659	24.407
4 " 1927	166.454	—	135.593	122.632	22.719
27 Juni 1927	146.656	—	128.739	122.142	22.094
20 " 1927	146.862	—	134.632	117.486	39.803
13 " 1927	153.036	—	133.572	114.103	36.501
19 Juli 1926	55.361	—	145.818	211.229	53.317
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 1/5 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 Mei 1927	1.769	2.473	150	48	1.825	856
1 April 1927	1.657	2.495	146	32	1.775	648
1 Maart 1927	1.586	2.194	148	58	1.550	691
1 Februari 1927	1.534	1.988	146	36	1.534	807
1 Januari 1927	1.516	2.081	147	29	1.690	850
1 Juni 1926	1.241	2.075	72	—	1.264	115

¹⁾ Sluitp. der activa. ²⁾ Sluitp. der passiva. ³⁾ Te goed van het Gouvern.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
16 Juli 1927	204.200	—	322.100	62.800	127.220
19 " 1927	209.300	—	321.500	63.700	132.260
2 " 1927	209.600	—	317.000	59.600	134.280
18 Juni 1927	185.044	25.305	316.634	54.388	136.731
11 " 1927	185.198	27.520	318.424	48.525	140.024
4 " 1927	185.190	28.714	311.922	55.067	141.266
28 Mei 1927	185.245	29.278	308.361	54.393	142.768
17 Juli 1926	199.943	33.923	336.723	48.044	157.284
18 Juli 1925	132.970	45.615	309.107	45.364	108.364
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
16 Juli 1927	—	154.000	—	***	53
9 " 1927	—	148.700	—	***	54
2 " 1927	—	139.600	—	***	56
18 Juni 1927	14.242	20.387	68.536	56.305	57
11 " 1927	14.234	20.673	64.070	56.182	58
4 " 1927	14.342	21.399	62.645	59.634	58
28 Mei 1927	13.978	21.010	57.538	59.120	59
17 Juli 1926	11.703	25.785	51.240	67.441	61
18 Juli 1925	18.612	37.256	65.261	58.507	50
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 2/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
13 Juli 1927	151.068	137.585	297.263	56.250	247.720
6 " 1927	151.074	138.258	300.037	56.250	250.626
29 Juni 1927	152.118	137.977	298.260	56.250	249.067
22 " 1927	152.009	136.297	296.517	56.250	246.901
15 " 1927	152.111	136.500	305.825	56.250	249.214
8 " 1927	152.111	137.333	302.460	56.250	252.650
14 Juli 1926	151.335	141.469	292.960	56.250	242.403
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
13 Juli '27	48.917	46.362	10.034	100.425	33.234	30 ^{1/16}
6 " '27	47.547	61.488	19.205	104.377	32.567	26 ^{2/10}
29 Juni '27	51.666	59.305	7.875	119.033	33.891	26 ^{11/16}
22 " '27	49.411	48.477	20.168	95.289	35.461	30 ^{1/4}
15 " '27	50.386	49.162	19.113	97.923	35.361	30 ^{9/16}
8 " '27	52.586	45.606	12.550	102.389	34.528	30
14 Juli '26	38.925	72.876	9.362	114.012	29.616	24
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
14 Juli '27	5.547	1.864	345	52	1.617	10	1.653
7 " '27	5.547	1.864	345	50	1.430	8	1.671
30 Juni '27	5.547	1.864	345	50	2.494	6	1.602
23 " '27	5.547	1.864	345	50	1.829	7	1.653
16 " '27	5.547	1.864	345	51	1.634	8	1.687
15 Juli '26	5.549	1.864	338	78	5.226	24	2.305
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. a.d. Staat	Schat-kistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culleren	Staat
14 Juli '27	26.550	5.746	23.460	53.490	12.523	174
7 " '27	26.650	5.744	23.518	53.951	11.896	10
30 Juni '27	26.850	5.732	22.321	52.786	12.372	299
23 " '27	26.650	5.732	22.015	52.107	12.679	125
16 " '27	26.950	5.726	21.300	52.381	12.003	4
15 Juli '26	37.800	5.386	3.214	54.918	3.226	13
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

EFFECTENBEURZ

Amsterdam, 18 Juli 1927.

Het algemeene aspect van de internationale fondsenmarkten is in de achter ons liggende berichtswEEK over het algemeen opgewekt geweest. De berichten omtrent ongeregelheden te Weenen hebben geen invloed van beteekenis uitgeoefend, te minder, omdat spoedig bleek, dat kalmere toestanden weder verwacht konden worden. Zoo kon de markt te Berlijn bijv. zich uitsluitend bezighouden met interne factoren, welke, blijkens het koersverloop, gunstig werden beoordeeld. Hoewel de geldmarkt nog eenige stroefheid heeft vertoond, heeft deze omstandigheid geen tegenwerkenden invloed uitgeoefend. Het succes, dat de meeste in het buitenland uitgegeven Deutsche leeningen hebben kunnen behalen, heeft de markt gestimuleerd. Ook de achteruitgang van het cijfer der werklozen heeft dezelfde uitwerking gehad. De speculatie is dan ook tot dekkingsaankopen overgegaan en daar ook het publiek meer deel aan den handel heeft genomen, kon over het algemeen een hooger koerspeel worden bereikt.

Te Londen is de markt eveneens tamelijk opgewekt geweest. Aanvankelijk had men gedacht, dat de dood van den bekenden speculant James White moeilijkheden zou brengen ten tijde van de afsluiting van den veertiendaagschen „account”. Toen dit echter niet het geval bleek te zijn, werd de tendens aanmerkelijk beter. Zelfs de beleggingsmarkt kon zich in vrij groote belangstelling verheugen, ondanks het feit, dat de „underwriters” van de Australische leening 88 pCt. van hun participaties moesten opnemen en de leening ongeveer 1 pCt. disagio noteerde.

Te Parijs kon de stemming doorgaans opgewekt worden genoemd. Ter beurze daar ter plaatse heeft men zich in de achter ons liggende berichtswEEK niet sterk bezighouden met de kansen op een stabilisatie van het betaalmiddel, voornamelijk in verband met het feit, dat het parlement op reces is gegaan. Daarentegen werd de fondsenmarkt gesteund door de ruime geldmarkt, hoewel het publiek nog niet in groote mate aan den handel deel nam.

De beurs te New York heeft een veel beter aspect gekregen. De beleggingsmarkt is tot rust gekomen en schijnt zich langzamerhand te herstellen van de daling, welke te voorschijn was geroepen door de oververzadiging met nieuwe leeningen. Dientengevolge is ook voor de verschillende aandelen de tendens beter geworden. De geldmarkt heeft een rustiger verloop dan werd verwacht en over het algemeen was men van meening, dat de achteruitgang in de industriële bedrijvigheid het laagste punt heeft bereikt. Ook de oogstvooruitzichten, welke gunstig worden geacht, hebben tot de vastere stemming medegewerkt.

Onze markt heeft in de achter ons liggende berichtswEEK een kalm, doch over het algemeen vrij opgewekt verloop gehad. Dit is ook het geval geweest voor *beleggingsfondsen*, waarbij de ruimere geldmarkt vermoedelijk tot de betere stemming heeft bijgedragen. Ook de nieuwe leeningen, welke aan de markt zijn gebracht, hebben vrijwel alle een gunstig onthaal gevonden. Dat de geldmarkt hierdoor niet noemenswaardig werd beperkt, moet voor een deel worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat vele inschrijvingen uit het buitenland zijn binnengekomen. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106, 106½, 106; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100^{1/16}, 100%, 100%; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 98^{5/16}, 98½, 98^{17/32}; 5 pCt. Brazilië 1913 f 20—100: 72¼, 73, 72¼; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 106, 106^{1/16}.

Een opgewekt verloop hebben *rubberaandeelen* gehad. De prijs van het artikel heeft weliswaar geen opmerkenwaardige verschillen aangetoond, doch de neiging tot een lichte verbetering is niet te ontkennen geweest. Dit is gepaard gegaan met de verwachting, dat de voorraden te Londen in de achter ons liggende berichtswEEK een vermindering zouden aantoonen, hetgeen inderdaad — tot een totaal van ruim 600 tons — het geval is geworden. Amsterdam Rubber: 279½, 286½, 290½; Deli Batavia: 229½, 233¼, 235; Hessa Rubber: 426½, 420, 424½; Indische Rubber Cie: 326, 331, 332½, 332; Java Caoutchouc: 198, 204½, 204; Kali Telepak: 284, 290½, 292; Kendeng Lemboe: 374, 368, 376; Majang Landen: 350, 351, 352½; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 344, 348, 352; Oost-Java Rubber: 320, 315½, 328½, 330; R'dam Tapanoeli: 140½, 139, 142¼, 144½; Serbadjadi: 285, 282¼, 285, 296½; Sumatra Rubber: 335, 333, 340, 303 (ex claim); Ver. Ind. Cultuur Ond.: 182, 179, 184½, 188½; Intercontinental Rubber: 127^{1/16}, 12½, 12^{23/32}.

Ook de *tabaksafdeeling* is vast geweest, waarbij de verschillen nochtans beperkt zijn gebleven. De voorjaarsinschrijvingen van Sumatratabak behooren tot het verleden en de voorloopige resultaten worden door de beurs gunstig beoordeeld, teneer, omdat de vooruitzichten voor den ko-

menden oogst goed worden geacht. Arendsburg: 640, 644; Besoeki Tabak: 498, 499; Deli Batavia: 493¼, 490, 497, 499; Deli Mij.: 449½, 450¼, 448; Oostkust: 238½, 243½, 245½; Senembah: 457¼, 459, 455.

Suikeraandeelen hebben daarentegen een iets zwakkere tendens aan den dag gelegd. Vooral op den laatsten dag van de berichtswEEK schijnen de berichten uit Nederlandsch-Indië een eenigszins drukkenden invloed te hebben uitgeoefend. Toen althans werden aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” vrij sterk aangeboden, waarna echter spoedig een aanmerkelijk herstel is ingetreden, zoodat het verlies per saldo slechts een tiental procenten heeft bedragen. De overige suikeraandeelen zijn bijna zonder handel gebleven en het algemeen niveau, hoewel iets lager, verschilt slechts weinig van dat van de vorige berichtswEEK. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 174, 171¼, 175½; Handelsverg. „Amsterdam”: 717¼, 710½, 706½; Javasche Cultuur Mij.: 396¼, 393½, 388; Krian: 226, 222½, 223; Ned.-Indische Suiker Unie: 284, 281½, 280; Pagottan: 310, 316, 317¼, 310; Poerworedjo: 130^{3/16}, 129½, 131½, 129½; Singdang Laet: 453, 459; Suiker Cultuur Mij.: 302, 300½; Tjepper: 754, 748, 745; Watoetoelis Poppoh: 904, 899; 890.

In *petroleumaandeelen* heeft aanvankelijk een lustelooze stemming de overhand gehad. Zoowel de berichten omtrent de nog steeds voortdurende overproductie in de Vereenigde Staten als de mededeelingen omtrent het afsluiten van een overeenkomst met Rusland door de Standard Oil groep hadden een drukkenden invloed op aandelen Koninklijke Petroleum Mij. uitgeoefend. Naarmate echter de berichtswEEK vorderde, scheen meer vraag voor de aandelen te ontstaan, hetgeen gepaard is gegaan met een niet onaanzienlijk herstel. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 326, 326¼, 328; Gecons. Holl. Petr. Cy.: 195, 194¼, 196, 201; Kon. Petr. Mij.: 345½, 347½, 351¼; Perlak Petr.: 66, 67, 67¼; Peudawa: 15^{15/16}, 15^{5/16}, 15^{1/16}; Marland Oil: 317½, 32¼, 33^{15/16}.

Scheepvaartfondsen zijn bijna doorlopend verwaarloosd gebleven, zoodat koersfluctuaties van eenige beteekenis niet zijn voorgekomen. Holland-Amerika Lijn: 74, 73, 73½; Java-China-Japan Lijn: 125½, 127¼, 129½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 92½, 93½, 93¼; Ned. Scheepv. Unie: 187; Nievelt Goudriaan: 111½, 109¼, 111½; Stoomv. Mij. „Nederland”: 178, 179½, 180.

Van *binnenlandsche industriële aandelen* hebben in het bijzonder aandelen Jurgens de aandacht getrokken door een scherpe daling. Deze werd ter beurze gemotiveerd door de berichten, welke bekend zijn geworden omtrent een verscherpte concurrentie in de margarinenijverheid en een prijsverlaging van het fabrikaat. Later echter werden weder kooporders uitgevoerd, zoodat een aanmerkelijk deel van het verlies kon worden ingehaald. Ook aandelen Philips waren aanvankelijk aangeboden, om later een betere tendens aan te toonen. Van kunstzijdesoorten bleken voornamelijk aandelen Maekubee en Hollandsche Kunstzijde Industrie te zijn gevraagd. Centrale Suiker Mij.: 118, 119, 118; Holl. Kunstzijde Ind.: 117, 119¼, 120¼; Jurgens: 166¼, 161¼, 163½; Maekubee: 109¼, 111¼, 110; Ned. Kunstzijde Fabriek: 333½, 334, 331¼; Philips Gloeilampenfabr.: 471¼, 455, 458½, 462.

Mijnaandeelen hadden een rustig verloop, doch bleken eenigszins aangeboden te zijn. Ook voor aandelen Singkep Tin Maatschappij trad eerst een daling in — in verband met de lagere tinprijzen — welke later door een herstel werd genivelleerd. Alg. Exploratie Mij.: 64¼; Billiton Ie Rubriek: 890, 887; Boeton Mijb. Mij.: 156¼, 150¼, 155; Müller & Co.'s Mijb. Mij.: 76¼, 75, 75½; Redjang Lebong: 178½, 173, 170; Singkep Tin Mij.: 473, 478½, 486¼, 486.

De afdeeling voor *bankaandeelen* bleef opgewekt, vermoedelijk ten deele in verband met de houding van beleggingspapieren. Amsterdamsche Bank: 170¼, 170½, 171; Holl. Bank v. Z.-Amerika: 74½, 75, 75½; Incasso Bank: 125, 125¼, 125; Javasche Bank: 360, 356½, 356; Koloniale Bank: 249¼, 251½, 254¼, 255¼; Ned.-Ind. Handelsbank: 170½, 172, 171¼; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 162, 163¼, 164¼; Twentsche Bank: 142, 141, 140; Rotterd. Bankverg.: 87, 89½, 89.

De *Amerikaansche markt* was vast, zoowel voor spoorweg- als voor industriële soorten. Anaconda Copper: 88¼, 89, 90¼; Studebaker: 49½, 50, 52½; United States Steel Corp.: 121¼, 126½, 125¼; Atchison Topeca: 179½, 181¼, 185, 185¼; Baltimore Ohio: 119¼, 119^{7/16}; Erie: 55½, 59½; Missouri Kansas & Texas: 52½, 51½, 52¼; New York Ontario & Western: 36^{5/16}, 39¼, 40^{7/16}; Southern Pacific: 119½, 120^{11/16}, 121^{7/16}; Union Pacific: 174¾, 175^{9/16}, 178; Wabash Railway: 73^{3/16}, 72^{9/16}, 74^{13/16}.

De notering voor *prolongatie* schommelde tusschen 3 pCt. en 3¼ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

19 Juli 1927.

Onmiddellijk nadat ons laatste weekbericht was geschreven, verscheen het Washingtonse maandrapport van 1 Juli. Dit heeft op den loop der prijzen voor broodgraan een grooten invloed gehad. Het bleek namelijk voor de Vereenigde Staten zeer gunstig te zijn, vooral wat rogge aangaat, en de prijzen te Chicago zijn voor tarwe en rogge sterk gedaald. Men bleek te Washington de opbrengst der wintertarwe te schatten op 579 miljoen bushels, terwijl een maand te voren de raming 537 miljoen had bedragen. Wel blijft ook nu de raming nog ver ten achter bij de definitieve opbrengst van het vorige jaar, toen ten slotte 627 miljoen bushels zijn binnengehaald, doch op 1 Juli 1926 was de raming der opbrengst nog lager dan nu. De vermindering in de opbrengst der wintertarwe, welke tegenover de definitieve opbrengst van het vorige jaar nu nog wordt verwacht, wordt echter geheel goed gemaakt door de uitstekende vooruitsichten voor de zomertarwe, waarvan de opbrengst geraamd wordt op 274 miljoen bushels, terwijl zij in 1926 slechts 205 miljoen heeft bedragen. De prijsdrukkende invloed van deze gunstige ramingen werd eenigszins beperkt door een tegelijkertijd verschenen officiele Canadeesche oogstraming, die voor de te verwachten Canadeesche tarwe-opbrengst een kleinere hoeveelheid aangaf dan men vrij algemeen had verwacht. Deze Canadeesche raming bedroeg namelijk slechts 325 miljoen bushels, terwijl in het vorige jaar de opbrengst 410 miljoen heeft bedragen. Ook wanneer men in het oog houdt, dat dit jaar in Canada ongeveer 10 pCt. minder tarwe is uitgezaaid dan in 1926, is deze raming niet zeer bevredigend, en nauwelijks in overeenstemming met de berichten van den laatsten tijd omtrent ontwikkeling van den nieuwen Canadeeschen oogst, welke sedert den uitzaaai steeds zeer gunstig zijn geweest. De weersomstandigheden waren dien geheelen tijd uitstekend geweest en met uitzondering van eenige locale schade door hagel is dat ook nu nog het geval. Telkens wordt weder herhaald, dat de achterstand, dien het slotte weder gedurende den uitzaaai had veroorzaakt, reeds voor het grootste deel weder was ingehaald en het heeft dan ook eenige verbazing gewekt, dat de raming van de opbrengst veel meer achterbleef bij het resultaat van het vorige jaar dan de 10 pCt. vermindering in den uitzaaai. De raming wordt dan ook door velen als te pessimistisch beschouwd, doch dit neemt niet weg, dat Winnipeg na het verschijnen dezer oogstrappingen lang niet zoo flauw was als Chicago en dat ten slotte ook aan de geheele tarwemarkt de prijsverlaging is tegengehouden door deze Canadeesche schatting. Eenzelfde uitwerking heeft ook het ongunstige weder gehad, dat ook deze week weder in verschillende Europeesche landen heeft geheerscht. Weliswaar is in Duitschland het weder beter geweest, zoodat de oogst er vrij goeden voortgang kon maken, doch nog steeds wordt op een aanzienlijke vertraging gerekend. Daarbij kwam in

Frankrijk en Engeland nog veel regen en veranderlijk weder voor. In Frankrijk zijn dan ook de verwachtingen van den nieuwen oogst niet hoog gespannen en de cijfers, die over den stand van het in Engeland te velde staande graan zijn gepubliceerd, zijn vrij wat ongunstiger dan het gemiddelde der laatste 10 jaren. Zeer goed zijn, in 'vergelijking hiermede, de vooruitsichten in Nederland, waar het gewas er over het algemeen zeer goed voorstaat, doch ook hier is warmer en zonniger weder nu hoog noodig. Tegenover de lage temperatuur en veel regen in Noord-Westelijk Europa staan betere berichten uit Australië en Argentinië. Vooral in Argentinië, waar nu overal in voldoende mate regen en sneeuw is gevallen, hebben de klachten over droogte geheel opgehouden, doch in Australië schijnt de regen nog niet geheel voldoende te zijn geweest en wordt naar verderen neerslag verlangd. De in Argentinië gevallen regen heeft zich aan de Argentijnsche termijnmarkten doen gevoelen door een prijsverlaging, die op sommige dagen vrij belangrijk was. Ook de vrij groote voorraden tarwe, die nog in Argentinië voor uitvoer beschikbaar zijn, hebben die prijsverlaging in de hand gewerkt. De wereldverscheppingen zijn deze week weder klein geweest, omdat uit Noord-Amerika weder weinig tarwe werd afgeladen. Dientengevolge bedragen de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheden nog slechts 6 miljoen quarters, hetgeen slechts een matige hoeveelheid is, en terwijl eenerzijds de groote vermindering, welke de naar Europa onderweg zijnde voorraad gedurende de laatste weken heeft ondergaan aan de Noord-Amerikaansche markten als hausse-factor werd beschouwd, is toch op andere dagen der week de beperkte uitvoer uit Noord-Amerika wel als oorzaak tot de flauwe houding der Noord-Amerikaansche markten op den voorgrond getreden. Na 1 Juli, voor welken datum de cijfers van het Washingtonsche maandbericht golden, zijn de weersomstandigheden in de Vereenigde Staten gunstig geweest voor het binnenhalen van de wintertarwe. Ook van de zomertarwe is de stand niet verminderd. Wel was er nu en dan sprake van roest, doch schade valt daarvan blijkbaar in dit stadium van den groei nog niet te verwachten en juist de laatste dagen wordt bericht, dat er op het oogenblik geen aanleiding is om uitbreiding van dit verschijnsel te verwachten. In Europa is over het algemeen de vraag naar tarwe deze week onbevredigend geweest. Op een enkelen dag werden in België vrij wat zaken gedaan, doch overigens was de markt stil. Speciaal Duitschland koopt zeer weinig tarwe en de groote voorraden, welke zich te Hamburg bevinden, verdwijnen slechts langzaam. Iets beter gaat het daarmede te Rotterdam evenals te Antwerpen en in Engeland, doch in de meeste der havens wordt toch aangekomen Noord-Amerikaansche tarwe nog verkocht beneden de pariteit dier uitvoerlanden, zoodat stoomende partijen, die zich nog in Amerikaansche handen bevinden, zeer moeilijk te verkopen zijn. Vooral Canadeesche tarwe wordt namelijk door de Canadeesche houders flink op prijs gehouden. In Centraal Europa wordt de kooplust beperkt door de zeer goede resul-

Noteringén.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Mais Aug.	Lijnzaad Aug.
16 Juli '27	142 7/8	97 1/4	44	12,25	6,55	15,95
8 „ '27	147 3/8	99	46 1/2	12,45	6,55	16,—
16 Juli '26	145	76 3/8	39	13,65	6,85	18,05
16 Juli '25	158	106 3/8	45 1/8	13,85	9,30	20,35
16 Juli '24	128 3/8	109 1/4	53 1/8	14,90 ¹⁾	9,60 ¹⁾	23,70 ¹⁾
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/2	9,40	5,38	13,70

1) per September

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	18 Juli 1927	11 Juli 1927	19 Juli 1926
Tarwe (Hardwinter II) ... ¹⁾	14,90	15,25	16,60
Rogge (No. 2 Western) ... ¹⁾	11,75	12,20	12,60
Mais (La Plata) ²⁾	176,—	170,—	185,—
Gerst (48 lbs. malting) ... ³⁾	235,—	234,—	203,—
Haver (Canada 3) ¹⁾	12,40	12,25	10,80
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹⁾	12,10	12,10	12,20
Lijnzaad (La Plata) ³⁾	366,—	369,—	397,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	10/16 Juli 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	10/16 Juli 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe	25.465	1.150.844	827.363	—	38.501	7.731	1.189.345	835.094
Rogge	5.551	224.912	143.106	—	100	766	225.012	143.872
Boekweit	44	11.328	12.838	—	67	855	11.395	13.693
Mais	21.865	715.369	496.141	1.312	108.067	60.371	823.436	556.502
Gerst	4.385	246.093	187.553	—	6.529	6.915	252.622	194.468
Haver	3.088	117.585	123.223	—	2.728	2.165	120.313	125.388
Lijnzaad	8.960	149.145	128.952	4.980	138.102	127.025	287.247	255.977
Lijnkoek	4.978	101.305	139.965	—	—	—	101.305	139.965
Tarwemeel	1.171	64.012	39.957	596	20.291	7.778	84.303	47.735
Andere meelsoorten	30	7.614	8.871	—	—	—	7.614	8.871

taten van den oogst van broodgraan in die landen. Wel wordt de opbrengst der rogge in Hongarije lager geschat dan in het vorige jaar, doch de tarwe-oogst is er grooter. Ook voor Duitschland verwacht men, vooral voor rogge, een goeden oogst en uit Polen, waar in het voorjaar zoo over den graanoogst werd geklaagd, hoort men nu, dat een aanzienlijk uitvoeroverschot van rogge te verwachten zou zijn. De monsters, welke van de nieuwe tarwe uit Zuid-Oostelijk Europa en ook uit Rusland worden getoond, zijn van uitstekende kwaliteit en omtrent de hoeveelheid wordt slechts geklaagd in Zuid-Slavië, waar de oogst ongeveer 20 pCt. kleiner zou zijn dan het vorige jaar. Zaken worden echter in deze tarvesoorten nog niet naar West-Europa gedaan. In Italië en Spanje schijnt de opbrengst der tarwe ongeveer dezelfde te zijn als in het vorige jaar en eene eventuele vermeerdering tegenover het vorige jaar van de in de Europeesche invoerlanden uit eigen oogsten beschikbare hoeveelheden broodgraan zal waarschijnlijk niet groot zijn. Daar hier tegenover nu echter in vrijwel alle uitvoerlanden gunstige vooruitzichten staan, is het geen wonder, dat de tarveprijzen deze week eene verlaging ondergingen.

Te Chicago bedroeg zij voor Juli 5%, voor September 6%, en voor December 5% dollarcent per 60 lbs. Daarmee is de tarveprijs nu weder aangekomen op het niveau van de tweede helft van Mei, vóór op den 24sten dier maand de prijsstijging inzette. Te Winnipeg is Juli (oude oogst) slechts in prijs gedaald. De markt sloot daarvoor op 18 Juli namelijk slechts 1½ cent lager dan een week tevoren. Voor de termijnen van den nieuwen oogst echter (October en December) daalde de prijs 3 à 3½ cent.

Zeer sterk was in Noord-Amerika de prijsverlaging voor rogge, omdat volgens het Washingtonsche maandbericht de opbrengst daarvan in de Vereenigde Staten op niet minder dan 63 miljoen bushels wordt geschat, terwijl op 1 Juni die raming slechts 48 miljoen bedroeg en in het vorige jaar 40 miljoen bushels zijn binnengehaald. Van 11 tot 18 Juli is de roggeprijs aan de termijnmarkt te Chicago ruim 8 dollarcent per 56 lbs. gedaald en de geheele sedert April voor den Juli-termijn ingetreden verhooging, welke circa 16 cent heeft bedragen, is daarmede weder verdwenen.

Noord-Amerikaansche rogge werd op September-aflading dan ook deze week telkens tot lageren prijs aangeboden. Naar Nederland en naar de Deutsche markten aan den Rijn zijn hierin nog al wat zaken tot stand gekomen, doch in Noord-Duitschland was dat niet het geval. Spoedige Noord-Amerikaansche rogge wordt overal slechts weinig verhandeld.

Voor maïs is de marktstemming deze week nogal veranderlijk geweest, doch de prijssoommelingen waren niet groot. Zeer veel maïs is weder uit Argentinië verscheept, doch de vraag in verschillende invoerlanden is nog steeds voldoende om die groote hoeveelheden op te nemen. Verbeterd is de kooplust voor maïs in Noord-Duitschland en Engeland en flinke zaken kwamen ook deze week weder naar België en Nederland tot stand. Gedurende de allerlaatste dagen echter is aan beide markten de omzet aanzienlijk verminderd en in Nederland bestond ten slotte eigenlijk slechts nog vraag voor zeer spoedige partijen. De aanvoeren in Nederland zijn namelijk den laatsten tijd klein geweest en in verband hiermede zijn eenige stoomende ladingen Platamaïs naar Nederland verkocht. Binnenkort wordt echter in de Nederlandsche havens zeer veel Platamaïs verwacht. De prijzen aan de Argentijnsche termijnmarkten hebben in den loop der week zeer weinig verandering ondergaan, doch de zeevrachten waren vaster, hetgeen voor de Argentijnsche verschepers aanleiding was om hunne prijzen te verhoogen. Het kostte hun echter aan sommige Europeesche markten groote moeite, die ingewilligd te krijgen, daar vrij geregeld wederverkoopters iets lager aan de markt zijn. Het slot der Argentijnsche termijnmarkten op 18 Juli was vrijwel onveranderd tegenover een week tevoren.

In de Vereenigde Staten is het weder den laatsten tijd gunstiger geweest voor den nieuwen maïsoogst. Weliswaar werd in het Washingtonsche maandbericht de opbrengst van den nieuwen oogst op slechts 2274 miljoen bushels geraamd tegenover een opbrengst in het vorige jaar van 2645 miljoen, doch intusschen ingetreden beter weder en de flauwe stemming voor andere graansoorten hebben de markt doen dalen. In den loop der week bedroeg te Chicago de prijsverlaging voor Juli-maïs 2% en voor September 4% dollarcent per 56 lbs.

Door deze Noord-Amerikaansche prijsdaling is de ondernemingslust voor Platamaïs op latere posities wel verminderd, doch tot prijsverlaging aan de Argentijnsche termijnmarkten heeft zij niet geleid, omdat de buitengewoon groote Argentijnsche maïsverscheppingen steeds zoo gemakkelijk

in Europa worden opgenomen. Het uitblijven van aanbod van eenige beteekenis uit Roemenië, alsmede het groote Europeesche maïsverbruik en de hooge prijzen van gerst zijn daarvan eenige der oorzaken. De overzeesche verscheppingen van maïs uit Roemenië zijn ook deze week zeer klein geweest, omdat bij voortdurende in Centraal-Europa en zelfs in de Westelijke gedeelten van Roemenië veel hogere prijzen betaald worden dan in West-Europa te maken zijn. Gedeeltelijk is dat het gevolg van de in Roemenië toenemende droogte, welke den nieuwen oogst bedreigt. Op de wereldmarkt voor maïs hebben echter berichten over Roemeensche droogte tot nog toe zeer weinig invloed gehad.

Voor gerst is de belangstelling deze week wat grooter geweest dan te voren, daar in Duitschland voor deze graansoort weder meer kooplust bestond. Voor spoedige posities is echter de omzet wegens de nog altijd zeer hoge prijzen niet groot, terwijl ook het sterke deport voor gerst op aflading de zaken belemmert. Zoowel Roemeensche als Noord-Amerikaansche gerst worden op aflading ver beneden de voor spoedige partijen geldende prijzen aangeboden en in nieuwe Roemeensche gerst komen ook wel geregeld zaken op Augustus en September aflading tot stand, doch levendig is deze handel allerminst.

Haver is bij voortdurende zeer stil en zoowel in Engeland als op het vasteland worden in buitenlandsche haver zeer weinig zaken gedaan. De vooruitzichten voor den nieuwen oogst zijn in Noord-Amerika goed en daar volgens het Washingtonsche maandrapport in de Vereenigde Staten op een oogst van 1349 miljoen bushels mag worden gerekend, tegen 1253 miljoen in het vorige jaar, en ook in Canada de oogst er goed voor staat, is vooral September-haver te Chicago sterk in prijs gedaald. Deze prijsverlaging bedroeg van 11 tot 18 Juli 4% dollarcent per 32 lbs. of ongeveer 10 pCt.

Tot een vermeerdering der zaken heeft deze verlaging van het prijspeil tot nog toe niet geleid en de voorraden, welke in de Europeesche havens aanwezig zijn, vinden slechts zeer langzaam koopers.

SUIKER.

Ook de afgelopen week kon de verbeterde ondertoon op de verschillende suikermarkten zich handhaven en was de stemming prijshoudend.

In Amerika volgden de noteeringen op de termijnmarkt de prijsbewegingen voor actuele Suiker; de fluctuaties waren echter gering, hetgeen uit de hier onder volgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Aug.	Sept.	Dec.	Jan.	Mrt.
Slot voorafg. week	4.52	2.74	2.79	2.88	2.80	2.75
Opening verslagweek	4.58	2.78	2.83	2.91	2.83	2.75
Slot verslagweek	4.55	2.72	2.77	2.86	2.79	2.73

De ontvangsten in de Atlantische havens der V.S. bedroegen deze week 62.000 tons, de versmeltingen 71.000 tons tegen 73.000 tons in 1926 en de voorraden 234.000 tons tegen 353.000 tons.

De Louisiana oogst wordt officieel geraamd op 78.600 tons tegen een oogst van 42.000 tons en 124.000 tons in de beide voorafgaande jaren.

Prompte Cubasuiker en andere koloniale suiker werd verhandeld tot prijzen fluctueerend tusschen 2½ en 2⅞ d.c. & Fr. New York voor Cuba. Raffinadeurs, ook in Europa, toonden weer meerdere belangstelling, hoewel de consumptie nog beperkt blijft.

De laatste Cubastatistiek is als volgt:

	1926/27	1925/26	1924/25
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche productiet. 12 Juli	4.508.620	4.879.589	5.034.174
Weekontv. afscheep havens..	30.895	48.276	46.093
Totaal sedert 1 Dec.—9 Juli..	3.425.536	3.865.263	4.282.498
Weekexport tot 9 Juli	73.464	84.418	62.773
Totale export sedert 1/1-9/7	2.311.675	2.573.815	3.204.382
Voorraad afscheep havens..	1.131.885	1.291.450	1.078.116
Voorraad Binnenland	1.001.000	942.213	666.664

Op de Londensche termijnmarkt waren de fluctuaties eveneens gering en de noteeringen sloten op de volgende cijfers:

Juli 1927	.. Sh. 15/8¼	Dec. 1927	Sh. 14/6
Aug. " "	" " 15/9	Maart 1928	" 16/3¼
October " "	" " 14/9	Mei " "	" 16/3¼

Op Java bedroeg de uitvoer gedurende Juni volgens officieele gegevens 218.000 tons tegen 177.400 tons in 1926.

Het rendement van 133 fabrieken op 1 Juli bedroeg bijna 15 pCt. meer dan op dat tijdstip verleden jaar.

In de tweede hand trokken prijzen voor suiker op latere

levering voor alle termijnen ongeveer $f \frac{1}{2}$ aan; voor disponibele suiker daarentegen brokkelde de prijs wat af.
De Board of Trade statistiek over Juni wordt als volgt gepubliceerd:

	Juni Tons 1927	Juni Tons 1926	Jan./Juni Tons 1927	Jan./Juni Tons 1926
Import Ruwsuiker . . .	115.068	78.049	598.334	632.926
„ Geraffineerd . . .	37.001	72.448	286.208	343.166
Totaal	152.069	150.497	884.542	976.092
Voorraad Binnl. biets.	2.350	250	—	—
„ in entrepôt	313.600	408.500	—	—
„ „ raffinaderij	78.350	59.300	—	—
Opbrengst raffinaderij	78.217	64.191	380.044	431.886
Totaal binnenl. verbruik	139.807	144.612	745.048	807.449
Totale export	6.166	5.432	32.028	50.812
Voorraad 31 Mei 1927		393.600	1926	461.850
„ 30 Juni 1927		394.300	1926	468.050

Hier te lande was de markt de afgelopen week levendig gestemd en konden prijzen na eenige fluctuatie ongeveer $f \frac{1}{4}$ avanceeren.

Het slot was als volgt:

Aug. $f 18 \frac{3}{4}$, Dec. $f 17 \frac{3}{8}$, gedaan; Maart $f 18 \frac{1}{4}$, Mei $f 18 \frac{1}{2}$, aanbod.

De omzet bedroeg deze week ongeveer 4300 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Augustus	Londen			New York 96° Centri- fugals
		Tates Cubes No.1	White Java's f.o.b. per Juli/Aug.	Cuba's 96° c.i.f. Juli/Aug.	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
18 Juli '27	$f 18 \frac{1}{2}$	33/9	13,3	13/1 1/2	4,52
11 Juli '27	„ $18 \frac{1}{16}$	33/6	13,3	13/3	4,58
18 Juli '26	„ $16 \frac{1}{16}$	33/3	15/-	11/7 1/2	4,11
18 Juli '25	„ $18 \frac{9}{16}$	34/9	14/6	12/-	4,27
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88° $f 11 \frac{12}{32}$ basis 99° $f 14 \frac{12}{32}$	18/-	—	—	3,26

¹⁾ Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op $f 3 p. 100 KG.$

KOFFIE.

De betere stemming, waarvan reeds de vorige week kon worden melding gemaakt, hield ook in de afgelopen week stand en prijzen, zoowel van aflading als op de termijnmarkt, trokken verder aan. In Brazilië liepen de kost- en vrachtaanbiedingen van Santos op prompte verscheping nog $1/6$ à $2/6$ op, terwijl die van Rio dooreen ca. $3/-$ hooger liepen. Ook Nederlandsch-Indië was bij beperkt aanbod voor Palembang Robusta weder $1 ct.$ hooger; ook voor de ongewasschen Robustasoorten waren de vraagprijzen hooger, doch het aanbod daarvan was nog geringer.

Zooals reeds in het vorig bericht is gezegd, is deze gang van zaken zeer merkwaardig en bijna algemeen was tegen dezen tijd van het jaar het tegenovergestelde verwacht. Gelijk bekend, wordt van den loopenden Brazieloogst, die op 1 dezer begonnen is, een zeer groote opbrengst verwacht en wordt dientengevolge aangenomen, dat de wereldproductie in dit oogstjaar, bij een wereldverbruik van ongeveer 22.000.000 balen, een overschot zal opleveren van ruim 7.000.000 balen of, — de Centraal Amerikaanse soorten omgerekend in balen van ca. 60 KG., — zelfs van ongeveer 8.000.000 balen. Dit cijfer, vermeerderd met den wereldvoorraad van 4.720.000 balen op 1 dezer en met den binnenlandschen voorraad in Sao Paulo van 3.312.000 balen, vormt een totaal van ca. 16.000.000 balen, waarop dan de gezamenlijke voorraden op 1 Juli 1928 thans moeten worden geraamd. Tot optimistische verwachtingen geeft een dergelijk buitengewoon groot cijfer natuurlijk geen aanleiding. Dat het desniettenstaande Brazilië mogelijk is op dit oogenblik de prijzen eenigermate op te zetten, is hoofdzakelijk het gevolg van het feit, dat dit land in dezen tijd van het jaar ongeveer de eenige leverancier van het artikel is, want de Centraal-Amerikaansche oogsten zijn zoo goed als afgelopen terwijl de Robusta, die door Nederlandsch-Indië geleverd wordt, en de verschillende kwaliteiten, die uit Afrika komen, speciale soorten zijn met een grootendeels beperkt afzetgebied. Daar komt bij, dat de onzichtbare voorraden overal ongetwijfeld zeer klein zijn, hetgeen het gevolg is van de reeds zoo lang door de consumptie gevolgde tactiek om zich telkens slechts van het hoognoedige te voorzien. Bovendien zijn de zichtbare, beschikbare voorraden (dat is dus de wereldvoorraad, onder aftrek van de door Brazilië in het binnenland van Sao Paulo teruggehouden 3.312.000 balen, tezamen met de naar Europa en

Amerika stoomende hoeveelheden) slechts voldoende voor een verbruik van 10 à 11 weken in Europa en 6 à 7 weken in Amerika. Dit alles is oorzaak, dat de consumptie regelmatig koopten moet en daarvoor in Brazilië ter markt moet gaan en de prijzen moet aanleggen, die dit land op het oogenblik voorschrijft. In elk geval slaagt het er op deze wijze in om in het eerste gedeelte van het oogstjaar reeds een flinke hoeveelheid koffie tot de tegenwoordige, nog altijd volstrekt niet lage prijzen aan den man te brengen.

Wat de naaste toekomst betreft, kan alleen gezegd worden dat alles in hoofdzaak zal afhangen van twee factoren n.l.: 1o. van het weder in Brazilië in Augustus/September a.s. en van den invloed daarvan op den bloei van den oogst 1928/29 en 2o van de vraag of het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie te Sao Paulo in staat zal zijn om zijn plannen tot limiteering van den loopenden oogst in samenwerking met de andere staten van Brazilië uit te voeren. Ook van dit laatste is niets vooruit te zeggen, al melden particuliere berichten, den laatsten tijd alhier ontvangen, dat, niettegenstaande officieel overeenstemming te dien opzichte tusschen de verschillende koffie-produceerende staten van Brazilië reeds eenigen tijd geleden is bereikt, tot op dit oogenblik van algemeene onderlinge samenwerking nog niet veel te bespeuren valt.

Voor loco was ook de stemming algemeen iets beter en over den afzet viel hier ditmaal niet te klagen.

Aan de termijnmarkt liepen de noteeringen langzaam doch regelmatig tot ongeveer $5/8$ à $7/8 ct.$ voor het Gemengd Contract op. Van het Santos-Contract was alleen de noteering van de Septembermaand hooger.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer $75/-$ à $77/-$ per ovt. en van dito Prime ongeveer $78/-$ à $79/9$, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen $65/6$ à $66/-$.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Aug./Sept. verscheping, $32 ct.$; Korintjie, Augustus verscheping, $34 \frac{1}{2} ct.$, alles per $\frac{1}{2} K.G.$ cif uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd $49 ct.$ per $\frac{1}{2} K.G.$ voor Superior Santos en $47 ct.$ voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de oochtendcall als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
19 Juli	$39 \frac{1}{2}$	$37 \frac{1}{2}$	$36 \frac{1}{2}$	$35 \frac{1}{2}$	$39 \frac{1}{8}$	$36 \frac{1}{8}$	$35 \frac{1}{8}$	$35 \frac{1}{8}$
12 „	$38 \frac{1}{2}$	$37 \frac{1}{2}$	$36 \frac{1}{2}$	$35 \frac{1}{2}$	$38 \frac{1}{8}$	$36 \frac{1}{8}$	$35 \frac{1}{8}$	$34 \frac{1}{8}$
5 „	$38 \frac{1}{2}$	$37 \frac{1}{2}$	$36 \frac{1}{2}$	$35 \frac{1}{2}$	$37 \frac{1}{8}$	$35 \frac{1}{8}$	$34 \frac{1}{8}$	$33 \frac{1}{8}$
28 Juni	$38 \frac{1}{2}$	$37 \frac{1}{2}$	$36 \frac{1}{2}$	$35 \frac{1}{2}$	$37 \frac{1}{8}$	$35 \frac{1}{8}$	$34 \frac{1}{8}$	$33 \frac{1}{8}$

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
18 Juli		\$ 12,47	\$ 12,10	\$ 11,95
11 „		„ 12,34	„ 11,94	„ 11,80
1 „		„ 11,98	„ 11,60	„ 11,45
27 Juni		„ 11,92	„ 11,60	„ 11,45

Rotterdam, 19 Juli 1927.

Rectificatie. In ons vorig koffiebericht staat op pag. 636 2e kolom, 8en regel van boven „Waar de aanvoeren uit het buitenland” enz., hetgeen moet zijn „Waar de aanvoeren uit het binnenland”, enz.

THEE.

De theemarkt was in de afgelopen week stil, doch vast, terwijl de prijzen zich vaak op een ietwat verhoogd niveau bewogen.

De maandstaat over Juni van den „Board of Trade” geeft voor het V. K. aanvoeren te zien ten bedrage van 25,8 miljoen lbs. Juni 1926 staat daar tegenover met 31,9 miljoen lbs., zoodat de aanvoeren dit jaar ruim 6 miljoen lbs. lager zijn dan verleden jaar. De afleveringen voor binnenlandsch verbruik zijn ongeveer 0,8 miljoen lbs. minder dan verleden jaar, terwijl de afleveringen voor uitvoer zich op het peil van verleden jaar handhaafden, zijnde bijna 7 miljoen lbs. De voorraden in entrepôt zijn van 158 miljoen lbs. op ulto. Mei teruggelopen tot 145 miljoen lbs. op ulto. Juni, een hoeveelheid, die ruim 9 miljoen lbs. kleiner is dan een jaar geleden en ruim 33 miljoen lbs. lager dan in 1925.

De Noordelijk Britsch-Indische theeoogst wordt tot ulto. Juni geraamd op 74 miljoen lbs. tegenover $86 \frac{1}{2}$ miljoen lbs. over hetzelfde tijdvak van verleden jaar.

IJZER.

De Europeesche markt is, in het algemeen gesproken, nog altijd zwak.

De daling van de Engelsche kooksprijzen heeft zich niet voortgezet, deze zijn integendeel vaster geworden, waardoor het uitzicht op de lang verwachte daling van Cleveland No. 3 verminderd is. Een drastische productiebeperking was onvermijdelijk. Niet minder dan 9 hoogovens werden in Juni gedooft, de laatste week nog 2. Van eenige verbetering van de markt valt echter nog weinig te bespeuren.

Intusschen zijn de Fransche kooksprijzen gedaald, met het gevolg, dat de basisprijs van moulage no. 3 450 frs. is geworden.

Het O. S. P. M. is met ingang van 1 Juli voor een jaar verlengd, onder voorwaarde, dat het Fransch-Belgisch-Luxemburgsch Gieterij-ijzerkartel zich voor 1 October zoodanig zal hebben gereconstitueerd, dat het zijn contrôle ook over de productie uitstrekt. De hematiet-entente is eveneens voor een jaar verlengd.

	Notering in de week van		
	4/10 Juli 1927	11/17 Juli 1927	12/18 Juli 1926
Ruwijzer.			
<i>f. o. b. Middlesborough</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Cleveland Foundry no. 1	72/6	72/6	91/-
" " " 3	70/-	70/-	88/-
" " " 4	69/-	69/-	87/-
Hematite East Coast mixed numbers	77/-	76/6	79/6
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P. L. no. 3 ...	460,—	450,—	460,—
Semi-phosphoreuse	495,—	495,—	560,—
<i>ab Werk Rheini.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Giessereiroeisen no. 1	88.—	88.—	88.—
" " " 3	86.—	86.—	86.—
Hämatit.....	93.50	93.50	93.50
<i>f. o. b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3..	60/-	61/-	66-68
Walsproducten.			
<i>f. o. b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Stafijzer	93-94	94	93-94
Plaatijzer 5 mM.....	120	120	100-101
" 3 "	125	125	108-109

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
18 Juli 1927..	54.12/6	60.5/-	291.7/6	23.7/6	28.—/-
11 " 1927..	53.15/-	60.—/-	282.15/-	23.—/-	27.10/-
4 " 1927..	53.10/-	59.15/-	295.5/-	23.2/6	27.15/-
27 Juni 1927..	53.15/-	60.—/-	300.17/6	24.5/-	28.7/6
19 Juli 1926..	57.17/6	65.15/-	282.12/6	32 2/6	33.17/6
20 Juli 1914..	61.—/6		145.15/-	19.—/-	21.10/-

STEENKOLEN.

De factor, die op het oogblik de aandacht bezig houdt, is nog altijd de staking in Amerika. Alhoewel het een staking schijnt te zullen worden, die wat den duur betreft, de Engelsche van verleden jaar op zij zal streven, zijn toch de gevolgen voor het economische leven in de Vereenigde Staten weinig voelbaar. Men mag aannemen, dat de staking nog heel lang zal moeten duren om effect te sorteren, aangezien bij een productie van acht millioen ton per week de verbruikers het, gedeeltelijk terende op oude voorraden, nog lang kunnen volhouden.

In de andere kolengebieden schijnt de daling nu wel langzamerhand tot staan te zijn gekomen.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 10,60
Durham Ongezeefde	" 10,85
Cardiff 2/3 large, 1/3 smalls	" 13,25
Schotsche Gezeefde	" 10,25
Yorkshire Gewassen Doubles	" 13,—
Westfaalsche Vetförder	" 13,90
" Vetstukken	" 15,90
" Smeenootjes	" 14,90
" Gasvlamförder	" 13,90
" Gietcokes	" 16,50

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11,10.

Markt flauw.

19 Juli 1927.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt bleef flauw gestemd. Van Montreal is nog steeds spotprompte tonnage beschikbaar, doch er is niet meer te bedingen dan 9 cents per 100 lbs. zwaar graan naar Antwerpen/Rotterdam. Eenige reeders hebben hun vrachtvordering zelfs verlaagd tot 9½ cents doch zonder resultaat. Voor October is de markt iets beter en voor een boot van 35.000 qtrs. werd naar Antwerpen/Rotterdam 15 cents betaald, optie Bremen/Hamburg 16 cents. Naar de Middellandsche Zee is de markt vast te noemen. Per 18/25 Juli is 13 cents naar één, 13½ cents twee, 14 cents 3 loshavens betaald. De Golf van Mexico is iets kalmer geworden. Per 1/15 Augustus is naar Antwerpen/Rotterdam 15 cents per 100 lbs. betaald.

De West-Indische suiker vrachtenmarkt is iets levendiger, echter op lagere vrachten. Naar U.K./Continent heeft een groote boot 17/- geaccepteerd per Juli/Augustus. Naar Marseille is 18/6 gedaan per dezelfde positie. De vraag is flink, echter op basis van deze lagere vrachten.

In het begin der week was van de North Pacific eenige opleving waar te nemen en werd per Augustus tot September bevracht op basis van 32/6 van Vancouver naar U.K./Continent, doch tegen het einde der week werd de markt weer flauwer.

De vraag naar tonnage van de La Plata was zeer gering en de vrachten zijn verder gedaald. Juli tonnage, die nu geen andere toevlucht meer heeft, was gedwongen de best mogelijke vrachten te accepteren met het gevolg, dat een handige boot bevracht werd tegen 18/6 van Bahia Blanco naar Antwerpen of Rotterdam.

Ook de chilialpetervrachtenmarkt was zeer flauw. Ballast tonnage, die Augustus belading kan geven en 27/- wil accepteren, kon bevrachters geen aanleiding geven tot bevrachten over te gaan. Einde der vorige week werd een handige boot van 5000 tons naar Santander direct bevracht tegen 31/- per Sept./Oct.

De Oostelijke afdeelingen waren alle zeer kalm. De vraag is minder geworden terwijl de vrachten over de geheele linie weer eenigszins zijn gedaald. Van Java is eenige vraag naar tonnage voor suiker, n.l. van 4 Noord-Javaansche havens naar Bombay tegen 15/- en ook naar Madras en Calcutta. Van Mauritius werd een 6800 tonner bevracht naar Londen/Liverpool/Greenock tegen 23/6 één, 24/6 twee loshavens per 5/25 September.

De Donau was kalm met geringe vraag op basis van 15/- naar het Continent. Hetzelfde geldt voor de Zwarte Zee. Voor erts van Poti naar Hamburg werd per Juli 14/- betaald.

Van de Middellandsche Zee ging niet veel om doch de vrachten bleven onveranderd. Erts betaalde o.m. Hornillo Bay/Cardiff 6/-, La Goulette Rotterdam 5/-, Bona/Rotterdam 4/6. Ook fosfaat was kalm. Van Sfax naar Ghent en Antwerpen werd 6/6 betaald, en Sfax/Danzig 9/- per Augustus.

Van de Golf van Biscaye werd flink bevracht en de vrachten bleven vast. Van Bilbao naar Cardiff werd 6/7½ betaald, Newport 6/9, Tyne of Sunderland 6/3 en Rotterdam 6/-.

De uitgaande Engelsche kolenvrachtenmarkt was kalm, speciaal naar de Middellandsche Zee. Naar Zuid Amerika is de markt vaster. Van Zuid Wales werd o.m. betaald: Rouaan 4/3, Gibraltar 8/1½, Genua 7/6, Port Said 9/9, Fayal 10/- en Buenos Aires 13/- en van de Oostkust: Stockholm 5/6, Hamburg 4/10½, Nantes 4/9, Port Said 9/9 en Las Palmas 9/6.

RIJNVAART.

Week van 9 t/m. 16 Juli 1927.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts, bleven levendig. Er was voortdurend tamelijk veel vraag, terwijl scheepsruimte voldoende beschikbaar bleef. De ertsvrachten bedroegen gemiddeld 60/70 cts., met resp. ¼ en ½ lostijd. Naar den Bovenrijn betaalde men gemiddeld f 1,20 per last voor ruwe producten met verkorten lostijd. Het sleeploon varieerde tusschen het 40 cts. en 42½ cts. tarief. De waterstand bleef gunstig.

In de Ruhrhavens bleven de vrachten ongewijzigd.